

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgönycim Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Meg'elenít naponta reggel

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre	1080 Le
Fél évre	540 Le
Negyed évre	270 Le
Havonta	90 Le

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Románia gazdasági helyzete

Rubinstein Bruno, a bucuresti-i Banca Chrissoveloni h. vezérigazgatója igen érdekes cikket írt az egyik előkelő bécsi lapba Románia gazdasági és pénzügyi problémájáról. Az alapos hozzáértésre valló cikket alább közöljük.

Azok a tárgyalások, amelyek most Németország és Románia között folynak a külföldi kölcsön megszerzésének támogatására, ismét az európai érdeklődés homlokterébe állították Romániát. Köztudomású tény, hogy a békekötés következtében Románia régi területének háromszorosa növekedett és a kormányoknak nem volt könnyű dolguk, hogy az új ország igazgatását és védelmét megszervezzék. Az évek hosszú során végre sikerült az ország békeszerető lakosságát segítségével a legnagyobb nehézségeket leküzdeni. Ma, 10 évvel a békekötés után gazdasági téren is egészségesebb a helyzet, mint eleinte volt, amikor az új tartományok kereskedelme és iparának nacionalizálása terén sok tulkapás fordult elő, ami csak félreértésekhez vezetett. Ma már elmúlt az a korszak, amikor a minden áron való nacionalizálás érvényesült és olyanok kerültek a vezető állásokba, akik azt képtelenek voltak betölteni, mert nacionalista mivoltukon kívül megfelelő képzettséggel nem rendelkeztek. Ép ezért most már, noha nagy a tökehiány, ipari téren bizonyos javulás mutatkozik.

Románia igen gazdag állam, sokkal gazdagabb, semmint általában hiszik. Oroszország után Romániának vannak a legnagyobb petroleumtelepei Európában. Ezenkívül Románia egyike a fában leggazdagabb országoknak, amelynek új tartományaiban nagy szén- és ércleltek vannak, de mindenképp a klasszikus földje ez az ország a földművelésnek és a gabonakivitelnek. Hiányzik azonban a forgótőke, amely ma egyedül képes arra, hogy az ipart, kereskedelmet és a mezőgazdaságot felélenkítse és a teljes kifejlődésre képessé tegye. A nacionalizmus olyan törvényeket alkotott, amelyek a külföldi tőkét, amit pedig a leggazdagabb országok is igénybe vettek a háború után gazdasági helyzetük feljavítására, távoltartották az országtól. Ilyen volt főleg a bányatörvény és az agrárreform. Ez utóbbi eltekintve attól, hogy lehetetlenné tette a külföldi tőke beözönlését, szétagolta a gazdasági gépekkel felszerelt és racionálisan termelő nagybirtokokat és egy új kisgazdatársadalmat teremtett, amely nem ismeri az intenzív mezőgazdasági termelést és ennek következtében a föld hozadéka erősen lecsökkent. Sokat szenvedett azonkívül az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság a valuta ingadozásai miatt. A lej de facto már vagy egy éve stabilizálva van, mert ez idő alatt az angol fonthoz való viszonya (1:800) nem változott meg lényegesen. Mindazonáltal a valódi stabilizációról csak akkor lehet majd beszélni, ha annak komoly alapjai meg lesznek adva, vagyis az ország megkapja a keresett külföldi kölcsönt. Ennek a problémának a megoldásánál igen fontos szerepet játszik a német birodalmi bank, amely természetesen a német érdekeket veszi figyelembe, ha a dolgról leül tárgyalni a zöld asztalhoz. A tárgyalások azonban kedvező körülmények között folynak a két ország között és remélhetőleg sikerre is fognak vezetni.

Meghiusult a görög-jugoszláv szövetség terve.

Venizelosz visszautasította Marinkovics javaslatát.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) Marinkovics jugoszláv külügyminiszter azt a javaslatot tette Venizelosz görög miniszterelnöknek, hogy kössenek görög-jugoszláv szövetséget. Ebben az esetben Szerbia lemond a szaloniki-i vasutnak a szerb területen való kihasználásáról és az ez ügyben követelt biztosítékokról.

Venizelosz azzal az indoklással utasította el a tervet, hogy ilyen szerződés ellentétes lenne a háború utáni szellemmel. Különben is Olaszország ellen irányulna, amellyel Görögország éppen most kötött szerződést. A görög miniszterelnök kijelentette, hogy ezzel szemben hajlandó tíz évre döntőbíróági egyezményt kötni Jugoszláviával.

Ausztria polgárháboru előtt áll.

A kommunisták várható zavargásai miatt a Heimwehr Bécsben is felgyverkezve várja az október hetedikét. — Külföldi tőkések felmondják az osztrák bankoknak nyújtott hiteleiket. — Magyarország megszállja Burgenlandot, ha kitér a polgárháboru.

A bécsujhelyi rendőrség betiltotta az október 7-iki munkáskongresszust.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Október 7-én nemcsak Bécsujhelyen, hanem Bécsben is előreláthatólag véres események fognak lejátszódni. A kommunisták ugyanis bejelentették, hogy október 7-én ők is felvonulást rendeznek Bécsujhelyen, a helyi hatóságok azonban ezt betiltották.

A betiltásra a kommunisták avval akarnak felelni, hogy Bécsujhelyre tervezett felvonulásukat Bécsben tartják meg.

A Heimwehr bécsi szervezetei ezért elhatározták, hogy nem vonulnak fel testületileg Bécsujhelyen, hanem csupán 1000 tagú küldöttséggel képviseltetik magukat a vidéki Heimwehr-szervezetek bécsujhelyi felvonulásán és

október 7-ikén inkább fegyveres készenlétben maradnak Bécsben, nehogy az osztrák főváros polgárságát a szocialisták és kommunisták részéről meglepetés érje.

A kommunisták ugyanis ép úgy, mint tavaly, július 15-én, most is a moszkvai utasítások szerint akarnak eljárni, vagyis újabb fosztogatásokra és gyújtogatásokra készülődnek.

A kormány és a helyi hatóságok továbbra is a legteljesebb apátiával várják az eseményeket, vagyis a sorsra bízzák, hogy október 7-ikén kitér-e a vérfürdő és polgárháboru Ausztriában.

Az utóbbi napokban egyébként egy csomó külföldi tőkéscsoport sietett felmondani osztrák bankoknak és iparvállalatoknak nyújtott hiteleit, félve az október 7-iki események esetleges romboló következményeitől.

Bécsi politikai és diplomáciai körökben egyre nagyobb aggodalommal néznek az október 7-iki események fejleményei elé. A hangulat rendkívül pesszimisztikus, mivel általában lehetetlennek tartják, hogy a szocialisták és a Heimwehr csapatai ne üthözzenek össze. ha mindkét tábor október 7-ikén a kicsiny Bécsujhelyen megtartja felvonulását. A polgári kormánypártokhoz közel álló „Freiheit” azt írja, hogy

abban az esetben, ha október 7-ikén Ausztriában kitér a polgárháboru, Magyarország megszállja az elszakított Burgenlandot.

Abban az esetben, ha a magyar csapatok

csakugyan megszállják Burgenlandot, a nagyhatalmak, Anglia és Franciaország, természetesen nyomban tiltakozó jegyzéket küldenek Budapestre, azonban ez lenne egyúttal minden, akárcsak Wilna megszállása alkalmával, vagyis a tiltakozás után beletörödnének az adott helyzetbe, annál inkább, mivel a magyar kormány joggal hivatkozhat majd arra, hogy az esetleges polgárháboru egész Középeurópát boisevizálással fenyegeti és így Burgenland megszállásával nemcsak saját érdekeit védte meg, de egyúttal gátat emelt a zavargások kiterjedése elé.

Az a tény, hogy a „Freiheit” terjedelmes cikkben foglalkozik ezzel az eshetőséggel, azt mutatja, hogy az osztrák kormánypártok komolyan számolnak ezzel az eshetőséggel, amely minden valószínűsége mellett is kissé fantasztikus.

A munkások általános sztrájkjal fenyegetőznek.

Ma délután hírek terjedtek el, amelyek szerint a kormány elhatározta, hogy október 7-ikén semmiféle felvonulást nem engedélyez. A hírre nagy izgalom keletkezett a szociáldemokraták körében és elhatározták, hogy amennyiben betiltják a felvonulásukat, általános sztrájkot proklamálnak. A kommunisták pedig elhatározták, hogy amennyiben a nacionalisták felvonulását engedélyezik, mindent elkövetnek, hogy azt megakadályozzák. Így erős harcok és izgalmas események várhatók Ausztriában október 7-ikére.

A késő éjjeli órákban érkezett távirati jelentések arról számolnak be, hogy

a bécsujhelyi szövetségi rendőrbizottság betiltotta az október hetedikére tervezett szociálista munkáskongresszust.

A szociáldemokrata pártvezetőség ma délután ülésén egyhangulag elhatározta, hogy a felvonulás betiltását megfélebbezi az alsóausztriai kormányhoz.

— A Magyar Párt székelyudvarhelyi gyűlése. Az Országos Magyar Párt közgazdasági osztálya október 15-ikén gyűlést tart Székelyudvarhelyen. A gyűlés tárgysorozatán a következő ügyek szerepelnek: pénzügy és kereskedelem, iparügyek és agrárpolitika, valamint esetleges indítványok.

Aradon még csak megy valahogy a szegény világjáróknak, de Ausztria nem talál nekik. — Stoltsen Viktor dorpati gimnazista felel az eszt kisebbségtanból és nem tartja jó világjáróknak a lányokat.

(Arad, október 1.) Nem is hinné az ember, hogy ezek között a világjárók között néha érdekes ember is akad. Mert eddig ugye csak annyit tapasztaltunk belőlük, hogy bejöttek a kávéházba, árulták az obligát levelezőlapokat, amik tele voltak országnevekkel és primitív fényképükkel. Aztán összeszedték a fejeket. Különleges sportruhákban talpaltak az utcákon és ha megszólította őket az ember, mint valami gramofon, berregték, hogy honnan jöttek, hova mennek. Na és, hogy hány kilométert tettek meg. Gyalog. Ennyi, meg ennyi idő alatt. Már direkt unalmasak voltak és ugy menjöttek minden évben, mint az őszi eső.

Ma is befutott kettő Aradra. Ezuttal két eszt diák. Dorpatból. Vagy ahogy esztül mondják, Tartuból. Már száz lépésről leritt róluk világjáróságuk. Az egyik csontkeretű pápaszemű dzsentlemén, Androvits János, a dorpatyi egyetem filozoptere. Boldogan mesélte, hogy ismeri az ottani egyetem aradi származású magyar tanárát, dr. Virányi Elemért. A másik: egészen kedves kis kamasz. Igazi komolykodó, lassubeszédű északi, mélykék szemekkel, szőkésbarnán és egy irgalmatlan pattanással az orra helyén. Büszkén mutatta iskolai bizonyítványát, amely arról tanuskodott, hogy Stoltsen Viktor „elégséges” eredménnyel végezte el a tartui gimnázium hatodik osztályát.

— Hát a hetedikbe miért nem iratkozott be? — kérdeztem.

Indignálódva nézett rám.

— Azért kérem, — felelte óvatosan — mert nálunk csak hat osztályos a gimnázium.

Nyert. Ugyilátszik az eszt diákoknak jobban megy, mint a mieinknek. Ebben a hitében csakhamar meg is erősített Stoltsen Viktor, végzett hatodikos.

— Ó tudja, nálunk nagy szabadság van és sok az idegen. Különösen a német, meg az orosz. A rendőrségen, törvényszéken, általában, minden hivatalban három nyelven beszélhet, esztül, németül és oroszul. Ezen a három nyelven minden állami tisztviselőnek kell tudni. És írásbeli headvánvt is terjeszthet elő e három nyelv egyikén. Elintézik annak rendje és módja szerint. Sőt vannak állami német és orosz iskolák. Ezekben német, illetve orosz a tanítási nyelv. Nálunk szeretik az idegeneket. Különösen a magyarokat. Na igen, mert hát ez rokon-nép.

Stoltsen Viktor elhallgat és nyel egyet. Mint aki jól felelt. Így lehetett vagy egy évvel ezelőtt a tartui hatodikban, ha kiszólitotta a padból a földrajztanár. Annyi tény, hogy ezuttal egész érdekes dolgokról beszélt.

— Mondja csak, — kértem — hát nem akar tovább tanulni?

— De igen.

— Na és hol?

— Ausztráliában.

— Miért pont Ausztráliában?

— Mert előbb meg akarom nézni a világot és Sidneyben beiratkozom a műegyetemre. Addig megtaruiok angolul. Egy kicsit máris tudok.

A nőkről kezdek beszélni. Stoltsen gyanakodva néz rám és önkéntelenül megpiszkálja a pattanást az orra hegyén. Elneveti magát.

— Tudja: Bécsben... hát ott igen. Meg Prágában. Akadt néhány, aki el akart bennünket kísélni.

— Na és?

Stoltsen megvetően legyint.

— Lányokkal nem lehet gyalogolni.

Meg akartam változtatni rossz véleményét a nőkről, de ő tovább folytatta:

— Nagyváradon találkoztunk két holland világjáró lánnyal. Mert, sajnos, már ilyenek is vannak. Mindenhova betolakszanak ezek a nők. Na de ők vonaton utaznak.

Most már az üzletember konkurenciája beszélt a tartui hatodikosból.

— Tessék elhinni — tette hozzá — nehéz do-

log ma már világot járni. Ausztria már nem talál. Tele van német vándordiókokkal. Ott nem nő fü a szegény világjáróknak. Itt még csak megy valahogy, de a legjobb Norvégiában.

— És innen hová?

— Bulgáriába, aztán meg Afrikába. Ott két

A semmitőszék megsemmisítette az aradi pótlállampolgárok reményeit.

Az aradi ügyészség felebbezésére a Curte de Cassatie elrendelte, hogy egy pótlólag felvett állampolgár nevét töröljék a listából. A város ezentul csak jogerős ítéletre pótolja a lista hibáit.

(Arad, október 1.) Nagy örömet kellett az Aradi Közlöny hiradása, amely egyedül számolt be arról, hogy az aradi törvényszék egy konkrét esetből kifolyólag kötelezte a várost egy aradi magántisztviselőnek a lista való bevezetésre. A hír nyomán seregesen keresték fel az állampolgárság nélküliek a város vezetőségét, egy olyértelmű bizonyítvány kiállítását kérve, amelyből kitűnik, hogy kinaradtak a listából. Ezeknek birtokában sorban a törvényszékhez fordulnak, kérve az állampolgársági lista való felvételüket. Az öröm azonban korai volt, mint a Curte de Cassatie egy ma, az aradi városházára érkezett, ugyancsak elvi jelentőségű ítélete bizonyítja.

Az aradi uritársaság egyik ismert tagjával történt meg, hogy, mint annyi sok ezer ember, kinaradt az állampolgárok listájából, dacára annak, hogy már esztendő hosszú sora óta Aradon lakik. A törvényszékhez fordult orvoslásért s a törvényszék ítéletileg kötelezte is a várost arra, hogy az állampolgárok lajstromába felvegye. Az ítéletkiadás után a város eleget tett a döntésnek és pótlólag felvette az illetőt, aki boldogan üsáigolta ismerőseinek, hogy a nagy harc eredménnyel végződött, immáron állampolgár lett. Az öröm azonban korai volt.

Kommunista nyomdát találtak Budapesten.

A budapesti rendőrség számos kommunista munkást letartóztatott.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Többhetes nyomozás után a főkapitányság politikai osztálya nagyarányú kommunista összeesküvést leplezett le. A hivatalos rendőri jelentések szerint szeptember 28-án éjszaka a Munkás-ucca 11. számú házban kommunista nyomdát leplezték le a detektívek, akik nagytömegű röpiratot foglaltak le. Ez alkalommal őrizetbe vették Popper Sándor, Jonis Béla, Budai János és Weisz Márton iparosokat, valamint

Ingyen koporsóban temetik Csutak Danit.

Arad éjszakai életének egy régi, ismert alakja nyomora miatt felakasztotta magát.

(Arad, október 1.) Ma reggel nyolc óraker egy érdekes ember követett el öngyilkosságot Aradon. Az aradi mulatóskedvű ifjak, de meg az éjszakai életet élő agglégények is nagyon jól ismerték Csutak Dánielt, ezt a bohémtermészetű embert, aki mikor vendéglője volt, együtt mulatott vendégeivel. Régebben a Hal-téren lévő „Kis Pipához” címzett vendéglő volt a tulajdona, de hamarosan kénytelen volt becsukni az üzletét. Akkor egy kis febujt nyitott, ahol szintén hasonló körülmények közé került. Szegény Csutak mester nagyon szerette az italt és minden jövedelme a torkán csuszott le. Volt a Fehér Kereszthen, majd legutóbb a Daciában pincér, de ott kellett hagynia állását. Ezelőtt két héttel levelet írt egyik jóbarátjának, amelyben bejelentette, hogy öngyilkosságot követ el, mert nem tudja családját eltartani, nagy adósságai vannak és képtelen kötelezettségének eleget tenni. Csutak barátja azonnal a rendőrségre sietett és

évig leszünk Androvits kollegámmal. Aztán Ausztrália. 1933-ra be akarjuk fejezni. Ő arra már tanár lesz, mert utközben folyton tanul. Én pedig mérnök.

Ezzel Stoltsen meghajtotta magát és eltávozott. Büszkén és öntudatosan ment. Így nézhet ki, ha nagyritkán jelesre felelt a hatodikban. Dorpatban, azaz: Tartuban.

Fóthy Ernő

**Az aradi királyi ügyészség hivatalból megie-
lebbezte a törvényszék ítéletét a temesvári
táblához.**

Innen az ügy a bucaresti-i Legfelsőbb Semmitőszékhez került, amely kimondotta, hogy az aradi törvényszék állásfoglalása téves volt. Ezer megsemmisítette a törvényszék döntését, vissza utasította az állampolgárok lajstromába való felvételre irányuló kérést és

elrendelte, hogy a város — amennyiben pótlólag felvette az illetőt a lista — törölje az állampolgárok sprából.

A Legfelsőbb Semmitőszék döntése ma megérkezett a városhoz, amely az ítéletnek megfelelően törölte az ismert aradi urat az állampolgársági listából és erről értesítette a lejutott exállampolgárt. A semmitőszéki döntés híre nagy feltűnést keltett Aradon. Értesülésünk szerint a tapasztaltakon okulva, a város ezentul nem veszi fel azonnal az állampolgársági lista azok, akiknek felvételét a törvényszék elrendeli, hanem megvárja a felebbezési határidő leteltét. Ha senkisé megvárja a város, amíg az utolsó bírói fórum is kimondja az ügyben a döntést.

Ligeti Magda kozmetikust. Valamennyien beismerték, hogy résztvettek a röpiratok terjesztésében.

Emlékezetes, hogy két hónappal ezelőtt előállítottak a rendőrségen egy Sebes László nevű fiatalembert, aki öngyilkossági szándékból kiugrott a rendőrség egyik emeleti ablakából. Ezzel a momentummal kezdődött meg a mostani kommunista szervezkedés leleplezése. Az előjelek szerint a mozgalom a moszkvai és bécsi kommunistákkal áll kapcsolatban.

bejelentette az öngyilkossági tervet. Az elke-seredett ember akkor megígérte az őt kihallgató rendőrtisztnek, hogy nem lesz öngyilkos, sőt azt állította, hogy tréfából írta barátjának a levelet.

De Csutak Dániel már akkor elhatározta, hogy végrehajtja végzetes tettét, de eddig talán nem volt elég lelkiereje hozzá. Tegnap este azt mondotta a Strada Veliciu (Lipót-ucca) 7. számú házban lakó feleségének, hogy elmegy sétálni. Nem jött haza egész éjszaka. Felesége nem volt nyugtalan, mert hozzá volt szokva, hogy Csutak Dániel máskor is kinarad. Reggel nyolc óraker egy cselédeány lement a pincébe és ott találta felakasztva, holtan Csutak Dánielt. Az öngyilkosságot jelentették a rendőrségnek és a helyszínen kiszállt rendőrorvos megállapította, hogy a szerencsétlen ember csak a reggeli órákban követte el tettét. Özvegye ma délután felkereste Vulpe József interimár bizottsági tagot és elmondotta, hogy gvermekével a legnagyobb nyomorban maradt, még annyi pénze sincsen, hogy férjét eltemettesse. Vulpe József intervenciójára a város egy ingyen koporsót utalt ki, amelyben Csutak Dánielt holnap fogják eltemetni.

Ki gyermekét szereti, valódi **Höfer** hintóport, krémet, szappant használ.

Kihallgatták a kommunista-per koronatanuját.

A védők és az ügyész heves szóharca. — Egyetemi tanárság Aradi Viktor elbádatásáról. — Chendi kapitány teletést tesz a nyomozás eredményéről.

(Az Aradi Közöny elű tudósítójának távirata.) A kommunista per mai tárgyalása érdekes meglepetéssel kezdődött. A hadbírószágot tagja közül hármat előléptettek és Pacala ezredes, a hadbírószágot elnöke tábornoki egyenruhában, Mosora és Pavini Roland őrnagyok alezredesi egyenruhákban jelennek meg és foglalnak helyet a bírósági emelvényen.

Letartóztathat-e a hadbírószágot?

Több lényegtelen tanuvallomás után Fisu dr. védő kifogást emelt az ellen, hogy a tárgyalásból kifolyólag a hadbírószágot letartóztatásokat eszközöl. Így letartóztatták Fried Anna oradeai (nagyvárad) tanút azon a címen, hogy hamis nevet mondott be. Az ügyész ezzel szemben kijelenti, hogy a katonai büntető perrendtartás 118-ik szakasza alapján, a hadbírószágot elnöknek joga van letartóztatásokat eszközölni.

Az első tanu ezután Kosa Mihály bihari földműves, akinek a kihallgatása előtt Fisu dr. védő újabb kifogásokat emelt. Közli a bírósággal, hogy a tanu idézésén olyan megfogalmazás látható, hogy feltétlenül menjen el a szigurancára, mielőtt a tárgyaláshoz indulna. A földműves azonban nem találta meg a szigurancát és egyenesen a tárgyalásra ment. Az ügyvéd ebből az esetből azt a következtetést vonja le, hogy a szigurancán a tanukat előkészítik a vallomásokra.

Negulescu ügyész erélyesen tiltakozik az ügyvéd vádjá ellen.

Egyetemen tanítják a szovjet gazdasági elméletét.

Bihari Miklós nagyvárad újságíró a következő tanu, aki a vádlottakkal szemben használt vallatási módokról és bántalmazásokról tesz vallomást. A hírlapíró kijelenti, hogy annakidején a Brassói Lapokat tudósította. A városban elterjedt annakidején a híre, hogy a letartóztatott munkásokat ütik-verik. Ő felkereste Puticiu rendőrprefektust és engedélyt kért tőle, hogy személyesen beszélhessen a letartóztatottak egyikével-másikkal, hogy a szállongó hírek valóságáról meggyőződést szerezzen. A rendőrprefektus megadta az engedélyt és Borodi rendőrkormányhoz küldötte őt azzal a megengedéssel, hogy az vezesse az újságírókat a letartóztatott munkásokhoz. Bihari két kisebbségit és egy román kartársával ment le a fogdába és három letartóztatott munkással beszélt. Három közül kettő kijelentte előttük, hogy igenis ütötték, verték és brutalizálták őket. Az egyik elmondta, hogy tizenöt percen keresztül verték a talpát. Amikor Puticiu rendőrprefektushoz visszatértek az újságírók, a prefektus, azt mondta, hogy csak azokat verték, akik nem akartak vallani. Mihelyt azonban vallani kezdtek, senkit sem bántottak tovább.

Utána Pampo Aurel kolozsvári egyetemi tanárság elnökéről tesz vallomást, hogy Aradi Victor előadásain mindenkor jelen volt, azokról jegyzeteket készített, mert ezek az előadások magas tudományos színvonalon mozogtak és abszolút tudományos értékek voltak. Majd elmondja, hogy az egyetem filozófiai és szociológiai fakultásain a hallgatók rendszeresen foglalkoznak az orosz forradalom eseményeivel, állandóan olvassák Bucharin nemzetgazdasági elméleteit, amelyet egyébként egész éven át tanulniok is kell. Bucharin nemzetgazdasági tételéről vizsgát is kell tenniük. Minden szociológusnak — mondotta — kötelessége az orosz szovjet által teremtett állapotokkal foglalkozni. Ő maga is megvett minden olyan könyvet, amely az oroszországi szociális viszonyokról nyújt tájékoztatást.

A koronatanu kihallgatása.

Az elnök negyedórára felfüggeszti a tárgyalást, majd a tárgyalás egyik legérdekesebb részére, a vád koronatanujának a kihallgatására kerül a sor. Chendi Károly kapitány a szigurancán levezette Aradi Victor és társai

ellen a nyomozást. A tanu kihallgatása rendkívül heves és izgalmas atmoszférát teremtett. A védők és az ügyész folyamatosan összeecsapnak.

Chendi kapitány vallomása elején egy 1923-ban felvett jegyzőkönyvet olvas fel, melyben Aradi Victor vallomást tesz arról, hogy a magyar kommunista kitérőse előtt kiint járt Oroszországban és a magyar forradalom alatt igen fontos megbízatásban működött közre.

Még hevesebb viták következnek a jegyzőkönyv felolvasása után.

Elnök: (Aradihoz) Az ön aláírása az, amely a jegyzőkönyv alján látható?

Aradi: Az én aláírásom, de kényszerhelyzetben irtam alá a jegyzőkönyvet.

Elnök: Bántalmazták-e a szigurancán?

Aradi: Nem vertek meg, de súlyosan megfenyegettek.

Elnök: Intelligens ember szóbeli presszióra nem tesz ilyen vallomást.

Negulescu ügyész ezután bejelenti, hogy az akták közül eltűnt a Kahána Juliánál talált igen fontos levél. A levél eltűnésével a védőket gyanúsítja meg. Ez a vád újabb heves összeecsapásokra adott alkalmat. Chendi kapitány folytatja vallomását. Kijelenti, hogy „magasabb helyről” parancsot kapott, hogy Aradi Victor állandóan kísérelje figyelemmel. Ő ebben a megbízatásban el is járt és Aradi minden lépését megfigyelte. Így igen sok súlyos adatokat szerzett.

A védők erre kórusban követelik tőle, hogy terjessze elő bizonyítékait. Chendi azt válaszolja, hogy ami bizonyítékot szerzett, azt

Értékvám helyett más jövedelmi forrásokat keres a város.

Kőpavillonokat építenek a város főbb pontjain. — Fényreklámok adnak majd nagyvárosi képet Aradnak. — A két terv megvalósításából négy millió lejt remél a város.

(Arad, október 1.) Aradi kereskedő és iparoskörökben meglepéssel vették tudomásul Robu János dr. interimárbizottsági elnöknek, a szombati bizottsági ülésen mondott szavait, amelyekben megígérte, hogy nem emeli az illetékeket és hogy nem vezet be Aradon az értékvámost, ami egyértelmű lenne az aradi kereskedők és iparosok tönkretételével. Főleg az keltett örömet, hogy a város illetékes körei végre belátták, hogy nem lehet egyetlen osztályra ráhárítani minden terhet és — miután a jelenlegi adórendszer mellett más foglalkozások kellő megadóztatása nem lehetséges — a városfejlesztés és a városi deficit minden kiadását erre az egyetemi osztályra rátolni.

Elegáns pavillonok a városban.

Ha a kereskedők örömmel és meglepéssel vették tudomásul az elnöki ígéretet, annál nagyobb gondot okozott az a városi pénzügyi osztály illetékes köreiben, ahol nem tudják, mihez kezdjenek a jövő évi költségvetéssel, amikor a megnagyobbodott szükségletek mellett a bevételek csökkentek. Megindult a tervezgetés, a kombinálás és már találtak is néhány módosítást, amely pénzt hoz a városnak, de ezúttal a kereskedők kikapcsolásával. Egyelőre két terv áll megvalósulás előtt és — mint értesülünk — a terveket a napokban konkrét formában fogják Aradváros vezetősége elé terjeszteni.

Az egyik tervezet megvalósítása voltaképpen a mérnöki hivatalra vár. A város amúgy is megakarta szüntetni a balkáni képet mutató, kopott és piszkos fabódékat, amelyek az aradi főutvonalakat éléktelenítik. A pénzügyi hivatal ezzel kapcsolatosan javasolni fogja a város vezetőségének, hogy Aradon, nevezetesen az Avram Iancu (Szabadság), Catedralei (Tököli), Reg. Ferdinánd (Boros Beni) tereken,

az ügyiratokhoz csatolta. Állításait Aradi Victor első feleségének bemondására és az eljáró detektívek megállapításaira alapítja, akik szintén lépésről-lépésre figyelték meg Aradi. A védők azt kérik, hogy Chendit ne eskessék meg vallomására, mert mint szigurancá hivatalnok, aki közvetlenül résztvevett a nyomozásban, nem tekinthető tárgyilagos és részrehatalatlan tanúnak. Az ügyész éles replikája után a bíróság elrendeli a tanu megesketését.

A tárgyalás félkettőkor befejeződött. Holnap reggel kilenckor folytatódik a tárgyalás, amelyen már csak néhány tanut hallgatnak ki. Szerdán ünnep lévén, a hadbírószágot nem tart tárgyalást.

APOLLO

A MA, kedden 5, 7 és negyed 10 órakor
 premier:
Hat szép leány
éjjeli szállást keres
 Pazar kiállítású vigjáték. A főszerepben:
 Jenny Jugo,
 Verebes Ernő — Bob Dody.

URANIA

U MA, kedden 5, 7 és negyed 10 órakor
DOUGLAS FAIRBANKS és
ADOLF MENJOU legzebb filmje:
A királynő lovagja.
 Id. Dumas Sándor „Három testőr” c. regénye után készült filmszenzáció.

valamint a villamosmegállónál, a vasutnál, a főtéren és a város több más pontján elegáns, kőből épült, üvegablakokkal ellátott pavillonokat építsen. Ezeket gyümölcs, hírlapok, cukorkák és más apróságok árúsítására bérbe lehet adni pavillononként 30—50.000 lejért évente. Az építkezési költségek, ha a város saját rezsién végzi a munkát, minimálisak és miután más árusító bódét a város nem engedélyez, egyszerű jövedelmet lehet biztosítani. A pénzügyi hivatal tervezete szerint Aradon legalább negyven ilyen pavillont lehet felépíteni, ami ötvenezer lejes bért számítva — ennyit írtanak egy hasonló, a Minorita-templommal szemben felépült pavillonért — évenként két millió lej jövedelmet biztosít. A tervezetet most dolgozzák ki és a napokban az interimár-bizottság elé kerül, amelynek tagjai bizonyára örömmel fogják üdvözölni a jövedelemszaporítás eme módszerét.

Reklámokból két millió lejt.

A másik tervezet hasonlóan jövedelmező üzletet kínál. Ebben a reklám fontosságát használják ki és a város minden pontján fényreklámokat fognak beállítani, minimálisan olcsó árat számítva fel a cégeknek a fényhirdetésért. Az olcsó árakkal azt akarják elérni, hogy minél nagyobb számú hirdetőt szerezzenek. Miután pedig a hirdetőoszlopok száma kevésnek bizonyult, az utakon levő fák köré védő rácsokat építenek és ezeken is elhelyeznek hirdetőtáblákat. A város mindkét fajta reklámot monopoliumnak fogja minősíteni és arra számítanak, hogy ez is legalább évi két millióval fogja megszorítani Arad bevételeit. Ily módon ezen két terv keresztülvitelével máris négy millió lejt évi jövedelmet szereznek, anélkül, hogy ezt a négy milliót is, mint a többi, a város polgárságának keljen adó formájában kiizzadni.

Mindkét terv az aradi pénzügyi hivatal egyik képzett főtisztviselőjének iróasztalán készült és a részletes kidolgozásuk teljesen reális számítást tartalmaz. Bizonyos, hogy mindkét terv az illetékesek tetszésével fog találkozni, miután az ilyen jövedelemszerzések, kell hogy a városfejlesztési tervek alapját ké-

pezzék, míg az illetékek és adók csak pótolni hivatoznak az esetleges hiányt. Mert fejlesztési terveket a város polgárságának adójából megvalósítani nem lehet, különösképen pedig a mai súlyos gazdasági viszonyok közepette nem. (M. R.)

Károlyi Mihály nyíltan kommunista lett.

Szakadás Károlyi és az oktobrista emigránsok között. — Göndör Ferenc lapja a volt elnök balratolódásáról.

Károlyi Mihály tudvalevőleg két napig Newyorkban tartózkodott, miután az amerikai kormány hosszas huza-vona után megadta neki a beutazási engedélyt. Erről a newyorki látogatásról Göndör Ferenc „Ember” című lapjának ma érkezett száma igen érdekesen referál. Göndör Ferenc tudvalevőleg egyik legtragikusabb híve volt Károlynak, de egyben leghevesebb ellenfele a kommunistáknak. Most Göndör keserű hangon írja meg, hogy utjai elváltak Károlytól. Károlyi balra fordult. Göndör leírja Károlyi Mihálynál történt vizitjét, amikor Károlyi elmondta neki, hogy nála is, Jászi Oszkárnál is sokkal radikálisabb elveket vall.

„Megmondottuk Károlyi Mihálynak — írja Göndör, — hogy az ő magatartása a leg-súlyosabb csapást méri saját hiveire. Károlyi két napig volt Amerikában, de a két napot Newyorkban végig a bolsevikiek társaságában töltötte, úgy, hogy az oktobristák alig tudtak a közeliébe férni”.

„Megmondottuk Károlyi Mihálynak — írja Göndör, — hogy az ő magatartása a leg-súlyosabb csapást méri saját hiveire. Károlyi két napig volt Amerikában, de a két napot Newyorkban végig a bolsevikiek társaságában töltötte, úgy, hogy az oktobristák alig tudtak a közeliébe férni”.

TELEFON 20. ERZSEBET SLAGERMOZGO TELEFON 20.
 MA, d. u. 5, 7 és 9 órákor: I. rész

Ivan Mosjoukin: Rejtelmek háza.
 10.000 méter, 28 felvonás, 3 részben. Teljesen új kópia. I. rész: okt. 2. II. rész: okt. 3-4. III. rész: okt. 5-6.
 Legujabb Journal előjátékok. Leszállított, olcsó helyárak.

I. részlet:	Zsólye	25 lej	II. hely	15 lej	III. részlet:	I. hely	15 lej
	I. hely	20 lej	III. hely	10 lej	Zsólye	II. és III. hely	10 lej

Petschauer „megleckéztették” Aradon.

Izgalmak között kezdődött és kínos afférral fejeződött be Petschauer—Gombos aradi vívóakadémiája. — Az aradi vívók kitűnően szerepeltek.

(Arad, október 1.) Vasárnap esti fél 9-re hirdették az aradi nyári színházba Petschauer — dr. Gombos, a két magyar bajnok kard és törvívóakadémiáját. Pontban fél 9-kor megjelent Jancu Traian rendőrségi igazgató a pénztárban és betöltötte a jegyek továbbárusítását, mivel a rendezőség nem tudta felmutatni a katonai parancsnokság engedélyét. A szépen gyűlkező, nívós sportra éhező közönségen végigmorajlott a családás:

— Vége a szép sportélvezetnek...

A pénztárban ülők megostromolták Jancut, hátha sikerül engedékenységre bírni. Hasztalan:

→ Prefektusi parancs — parancs... — és vállat vont. Kilenc órákor autón érkeztek Temesvárról Petschauer, Gombos s az impresszarió. A vendégek a szállásukra autóztak, az impresszarió Jancuval kísérletezik. Ez is hiába. Nincs más hátra: be a várba, Georgescu ezredes nyomban megadja ugyan az engedélyt, de még a rendőrprefektusi approbálás is kell. Fél óra alatt ez is elintézés nyer. Végre úgy háromnegyed 10 óra után fölgördül a függöny. Nem a pestiek kezdenek. Előbb Pellegrini maestro asszók törrel a cluji Deheleannal, Weinberger István a fiatal Reich Györggyel s Kauten dolgozik karddal Winternitz Istvánnal.

Közben az oldalajtón kék barettel a fején kikandikál Petschauer. Kémlelve szemléli a házat. Nevetve szól hátra:

— Na, egy kicsit sokan maradtak odahaza... s már ki is lép a színpadra Gombossal együtt, aki vezette a Pellegrinivel vívott tőr-asszót. Taps. Petschauer — talpig fehérben — sűrűn hajlong és integet törével a közönségnek. Gombos vezényel, tisztelegnek s Petschauer nyomban támad. Petschaueré az első tuss. Pellegrini rendkívül kemény partner, már van izelítője Temesvár után Petschauerből, de azért a mókás pesti lenne az asszó, ha számolnák rendszeren a tussokat.

Külön érdekesség, ahogy Petschauer vív, illetve, ahogy viselkedik. Ha asszó közben a fejmaszkja mögé néznék — állandóan mosolyra húzódó arcot látnánk. Petschauer mindig kedélyes és ez végigvonul a vívómódorán. Egy-egy támadása csak úgy indul, hogy nagyokat kiáltoz: Ala... el... elő... Azt mondják, ezekkel a kurjongató csatakiáltásokkal Amsterdamban egyenesen megzavarta az olaszokat.

Petschauer—Pellegrini után Gombos—

Verbos kardasszója következett. Ekkor ismerték fel csak igazán Gombost. Természetesen őt is megtapsolták. Gombos, a többszörös Európa-bajnok, már nyugodtabbi temperamentum. Szép szeliden juttatta érvényre erejét s könnyedén győz, bár Verbos nagyon szépen dolgozott. Közbeiktatott programként Dehelean—Móris tör és Stern—Winternitz kardasszója szerepeltek Gombos—Schüller tőrasszója előtt. Gombos elegáns könnyedséggel dolgozott törben is néhány remek közbeszárással. Utána Petschauer és Pellegrini karddal léptek a színpadra.

Petschauer kapja az első tust. Ezt bemondja a cluji bíró. Amásodikat is Petschauernek ítéli. Petschauer nemet int. Aztán megegyeznek, hogy maguk között mondják be a tussokat. Ez rendben is megy. Egyszerre csak fölcsattan a bíró hangja:

— Tuss Petschauernek és ne tessék utánavágni. Ez nem kabaré.

Szemrebbenésnyi csörd. Petschauer lekapja fejéről a maszkját. Visszavág:

— Önnek nincs joga leckézteni és rendreutasítani. Kikérem magamnak.

Amsterdam nem emelt vétőt Petschauer kedves vívómódora ellen. Aradon, a nyári színpadon leintik. A közönség dermedten figyelte a váratlan affért és azonnal tapsba kezdett. Tüntetett Petschauer mellett, sőt a nézőtérrel többen felemelkedtek és erőlyesen követelték a bíró távozását. Mairovits Valér fölkiáltott a színpadra:

— Távozzék!... Petschauer akarja leinteni!...

Ez volt a közönség hangulata is. És a bíró azonnal távozott is a színpadról.

Petschauer nem vette szívére az esetet, harsányan kurjongatott és néhány pompás tüneményes gyorsaságú flessel és elővágással még inkább brilliozott.

Ezután Petschauer és Gombos élményszerű kard-iskolavívást mutattak be két világhírű nagyszerű összetanultságával, majd Pellegrini—Verbos kard-, Pellegrini—Weinberger tör-, Winternitz—Weinberger kard-asszók zárták be az akadémiát.

Parkány, egérintő, mezei egérintő, **RATINOL**, Biztos hatású irtószert, gyökeresen irt. Más állatra és emberre ártalmatlan. Nagy arányú állandó friss anyagokban, utánvétel nélkül. Ratinol Laboratorium Vezérképviselet. sége Arad, Str. Grig. Alexandrescu-47

Üzletfelosztás miatt

hatóságilag engedélyezett

végeladást rendez

Grallert J. és Fia

60 év óta fennálló 4289

óra- és ékszerkereskedése.

Mélyen leszállított árak!

Irodalom és művészet

* Budapesti színházak heti műsora. Budapestről jelentik: A pesti színházak heti műsora a következő: — Vigaszínház. Kedd: A farkas, szerda: Mary Dugan bünpöre. Csütörtök: A házibarát. Péntek: Mary Dugan bünpöre. Szombat: A farkas. Vasárnap délután: A tempori egere, este: Mary Dugan bünpöre. Hétfő: Mary Dugan bünpöre. — Magyar Színház. Kedd: Nincs előadás. Szerda: Danton halála (nyilvános esti előpróba.) Csütörtök: Danton halála (először.) Péntek, szombat: Danton halála. Vasárnap délután: Hotel Imperial, este: Danton halála. — Belvárosi Színház. Egész héten minden este: Jolly-Joker. Vasárnap délután: Nászéjszaka. — Városi Színház. Kedd: A régi nyár. Szerda: Hoffmann meséi. Csütörtök: A régi nyár. Péntek: Tosca. Szombat: Nizzai éjszaka (először.) Vasárnap délután: A régi nyár, este: Nizzai éjszaka. Hétfő: Nizzai éjszaka. — Király Színház. Egész héten minden este: Puszipajtás. Vasárnap délután: Szeretlek. — Fővárosi Operettszínház. Egész héten minden este: Lulu. Szombat délután: Pošta bácsi szerencséje (gyermekelőadás.) Vasárnap délután: Zenebona. — Andrassy uti Színház. Egész héten minden este: Rott—Békéffy, Pelikán, Éljen Hecsek, Emberevők, Verebek, Mein System, Radó Sándor, Revüszámok, Jazz-band. — Terézkerületi Színház. Egész héten minden este: Nagy Endre, Salamon Béla, Rajnik Alice, Betyárvilág a Laudon uccában, Ami az olimpiásból kimaradt, A beszélő kutyák, A nagybácsi, A pipogya férfi, Salamon és Radó a jégtáblán, Inkvizíció, Ju-Esz-É, Irók kamarája, Röntgenszemű ember stb. — Új Színház. Péntek: Bérkaszánya (először), Evadnyitási előadás, Heltai Jenő bevezető beszédei. Szombat, vasárnap: Bérkaszánya. — Royal Orfeum. Egész héten minden este: Andreau, Rivals, Gypsy Rhouma, Jé, Manning & Class, Gertrude et Stanley, 4. Climax, Niot-sa & Partner, Békefi, Bellák Miklós, Horváth Böske, Sárossy stb.

* L. Fülöp Magda hegedűművész tanítását megkezdte. Jelentkezni lehet Str. Semnariului 14. 3—5-ig.

* Szántó Gizi és Yune Wells Aradon. Szenzációs amerikai sikerek után Aradon is bemutatkozik az Újvilág egyik legkedveltebb két-zongorás együttese: az aradi származású Szántó Gizi és Yune Wells. A világhírű együttes egyetlen hangversenyét folyó hó 11-én (csütörtökön) 9 órai kezdettel a Kulturpalota nagytermében tartja meg. Jegyek elővételben a Sándor-könyvkereskedésben kaphatók.

— Az idei hangversenyszézonnak egyik kimagasló eseménye az aradi Gutenberg Dalkör 25 éves jubileumi díszhangversenye, melyet a dalkör Aradváros közönségének tiszteletére rendez október 7-én a Kulturpalota nagytermében. A koncert iránt szokatlan nagy érdeklődés nyilvánul meg a dal kedvelőinek körében. Ünnepeiesebbé teszi a hangversenyt Zala Béla szavaló művész és Fekete Tivadar író szereplése. Belépődíj nincs.

RÁDIÓ-MŰSOR. Kedd, október 2. (Romániai idő.) Wien—Grác. 21.05. Operaelőadás. — Berlin. 21. Kamarazene. — Boroszló. 21.10. Hangverseny. — Frankfurt a. M. 21. Operaelőadás. — Leipzig. 23.15. Táncczene. — Milano. 21.50. Zenekari hangverseny. — München. 20.30. Kamarazene. — Nápoly. 21.50. Dolest. — Pozsony. 21. Régi cseh operák. — Prága. 23.20. Szórakoztató zene. — Zágráb. 18. Könnyű zene. — Budapest. 10.30. 12.45. és 16. Hírek, közgazdaság. 18.45. Cigányzene. 20.30. Operaelőadás. 23.30. Szalonzene.

HA NEM PÉLDÁNYONKÉNT VESZI MEG AZ „ARADI KOZLONY”-t, hanem havonta 90 lejért előfizeti, csak 3 lej 60 baniba kerül egy példány.

Gaetan elájult az ítélet kihirdetésekor

Nyolc évi fegyházra és egy lej kártérítésre ítélték a kalapácsos selyemfiút. — A bíróság nagy izgalom között hirdette ki az ítéletet. — Leonida asszony levele a bírósághoz.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának beírata.) A Gaetanbűnpör tárgyalásának utolsó napján fokozott izgalom kísérte a fővárosban. A törvényszék épülete előtt állandóan nagy tömeg várakozott és idegesen várta a kiszivárgó híreket. Két párt alakult. Az egyik meg van győződve arról, hogy felmentik a rablógyilkossági kísérlettel vádolt selyemfiút, a másik párt súlyos ítéletet vár. A kint várakozók csodálatos gyorsan értesülnek a tárgyalás minden fázisáról. Tudják, hogy most kinek a kihallgatása folyik, mit kérdez az elnök, mit mond az ügyész és mit a védő.

Bent a tárgyalási teremben a hívős idő ellenére, fülledt hőség uralkodik. Elegáns hölgyek legyezik magukat díszes legyezőkkel. Ott ülnek egész nap, még délben sem mernek hazamenni, nehogy elfoglalják helyüket. A szünet alatt intézik el a szerény étkezést. C. Nicolau tanut hallgatja ki az elnök, aki azt vallja, hogy Gaetan a gyilkosság előtt való estén nyolcszáz ezer lejt nyert kártyán. Ezután egy nagyon érdekes momentum következett, ami nagy izgalmat váltott ki úgy a közönség, mint az esküdtek sorában. Az elnök felolvassa Leonida asszonynak levelét, amelyet a bírósághoz intézett. A levélben többek között ez áll:

Gaetan gyilkolni akart.

„Gaetan itatott. Gyurta belém az italt, annyira, hogy amikor felszólított, hogy dobjam le magamról a ruhát, szó nélkül teljesítettem kívánságát. A földön hevertünk már, amikor bejelenem éreztem az ütéseket. De nem tulajdonítottam ennek komolyabb jelentőséget. Csak amikor folytatni kezdte, vettem észre, hogy Gaetan meg akar gyilkolni. Kibájtam: Ne gyilkolj meg! Könnyű rajtam! Vedd el mindenemet, csak hagyj élni!”

Ezután a magánvédő képviselője Meiteanu ügyvéd beszél. Gaetan felebbezésével és egyéb módosítással halogatni akarta a tárgyalást, ami a legjobb bizonyíték ellene. A tanúk vallomásaiból kitűnik, hogy egyidejűleg volt viszonya Leonida asszonnyal és Pillatnéval és hogy ezektől kitarttatta magát.

Zamfirescu királyi főügyész azt hangoztatja, hogy nem vállalta volna az ügyészi tisztet, ha száz százalékosan nem volna meggyőződve Gaetan bűnösségéről.

Védbeszéd.

Costeulescu ügyvéd beszél elsőnek a védelem részéről. Ha végig nézünk a tanúk vallomásán, amelyek mind azt mutatják, hogy a vádlott korrekt volt mindenkiel szemben, önként felvetődik, hogy lehet-e feltételezni erről az emberről, hogy gyilkossági szándékkal ment szeretőjéhez, akizhez régi viszony fűztel igaz, hogy Leonida asszony testi épsége fog még ma is kockán, de az sem kevésbé igaz, hogy a vádlottat annyira megharapta Leonida asszony, hogy a sebe még ma sincsen behégedve.

Asnavorian védő szerint a rablási vádat nem Leonida asszony emelte Gaetan ellen. Mikor őt első ízben kihallgatták, egy szó említést nem tett erről. Ezt a vádat később mások kovácsolták.

Este hét órakor az elnök felfüggeszti a tárgyalást és egy óra szünetet rendel el. Kétféle órakor folytatják a védők a védőbeszédet. Periteanu és Teodorescu felsorakoztatják mindazokat a bizonyítékokat, melyeket produkáltak Gaetan ártatlanságának igazolására.

Kérdések az esküdtekhez.

Az elnök befejezettnek nyilvánítja az esküdtszék ülését és így a tárgyalást is. A következő kérdéseket teszi fel az esküdtekhez:

1. Bűnösnek tartják-e Gaetan vádlottat abban, hogy február 25-én este nyolc órakor

kirabolt Leonida asszony kasszájából 249.000 lejt magával vitt?

2. Volt-e Gaetannal legyező, anélkül, hogy az illetékos hatóságoktól viselési engedélyt szerzett volna?

3. Okozott-e Gaetan súlyos testi sértést az áldozaton?

4. A gyilkossági kísérletkor volt-e Gaetannal kalapács és revolver azzal a szándékkal, hogy áldozatával végez.

Időközben az izgalom tetőfokra hágott. Több nő elájult, akiket mentők szállítottak el a teremből. Periteanu ügyvédnek a nagy tumultusban leszaggatták a ruháját.

Az ítélet.

Négyed ötkor jelenik meg az első esküdt. Piter Gabriel kezében egy iv fehérrapáros és

Letették az aradi Iparosothon alapkövét.

Ünnepélyes külsőségek között történt az iparosok házának alapkövetétele. Arad hatóságai és társadalma képviseltette magát az aktusnál.

(Arad, október 1.) Fényes keretek között tették le tegnap délután az épülő aradi Iparosothon alapkövét. Az ünnepségen megjelentek Arad hatóságainak vezetői és az aradi iparostársadalom előkelőségei. Délután négy órakor már zsúfolásig megtelt közönséggel az otthon udvara, ahol megjelentek Robu János dr. interimár bizottsági elnök, Filotti Zamfir rendőrprefektus, Lázár Agoston dr. alispán, Vulpe József bizottsági tag, Mateescu István, az Iparkamara delegáltja, Stegerwald Alajos interimár bizottsági tag, dr. Trailescu Ionel iparkamarai titkár, Jac Andre ipartestületi titkár, Zima Tibor, az Ipartestületek Országos Szövetsége elnöke, Adler Andor, Fejér Gábor és még sokan Arad társadalmának előkelőségeiből.

4 órakor kezdődött az ünnepség a dalárda énekével, a Királyhimnusszal, majd utána Reinhart Gyula elnök megnyitóbeszédével, a melyben elmondta, hogy Arad iparossága ünnepre gyűlt össze. Ezen épület, melynek alapkövét most rakják le, az iparosok otthona lesz, ahol eltűnik minden ellentét és viszály, hogy helyet adjon a megértésnek és szeretetnek. A késő utódok meg fogják tudni, hogy Aradnak volt iparostársadalma, amely gondolt a jövőre. A munka csak most kezdődik meg. Bizik abban, hogy a jelenlévők, akik exponensei Arad iparostársadalmának, teljes buzgalommal folytatják a munkát. Beszéde után Gabos Jenő dr. ügyész felolvasta a poétikus, eredeti gondolatokkal teli emléksorokat, amelyeket az alapköbe zárva helyeznek el.

Az érdekes irat ismerteti a súlyos idöket, amelyekben az Iparosothon készült, az aradi iparosok áldozatkészségét, amellyel az épület emeléséhez hozzájárultak és azokat az intézményeket, amelyeket a súlyos idök dacára az iparosok létesítettek. Az emléksorok ezzel fejeződnek be:

Látod, késői ember, ilyen volt elődöd!
Jó volt, nemesen érzett és boldog volt, hogy embertársain segíthetett. Ezt a célt: az iparostársak támogatását, agkorukban a nélkülözésektől való megóvását akarta e díszes épület emelésével elérni.

S hogy e célját elérte-e, annak legjobb megbírálója te lehetsz, késői utód!

A jelenlevő előkelőségek kezébe ezután kalapácsot adtak, hogy azzal az alapkövet megkopogtassák. A kalapácsot először Lázár dr. alispán vette kezébe, majd Robu dr. ezekkel a szavakkal kopogtatta meg az alapkövet:

— Kívánom, hogy ez az épület betöltse hivatását. A késői utódok tanuljanak a jelenből és kövessék elődjeik tiszteletreméltó példáját.

Mateescu István a Kereskedelmi és Iparkamara nevében mondott köszöntőt, majd Zima Tibor az Ipartestületek Országos Szövetsége nevében mondotta:

— Ez az alapkö legyen egyszersmind kilométerkö, amely az iparosság útját mutatja. Az Ipartestületek Országos Szövetsége ne-

PERZSASZŐNYEGEK

Dr. Grossmann Alfrédné

szőnyegszövő műhelye Arad, Str. Matei Nicolae 17.
Elismert legjobb minőség. Versenyképes árak.
Kétféle szőnyegek szakszerű javítása.

a következőket olvassa fel, emelt hangon:

Az esküdtek az összes feltett kérdésekre igennel válaszoltak, következkésken a tanács a büntetőtörvénykönyv megfelelő szakasza értelmében nyolcévi súlyos börtönrre és egy lej kártérítésre ítéli a vádlottat. Leírhatatlan izgalom támadt. Hisztérikus nők sikoltásait hallani, minden szem Gaetanra fűzve, aki elsápad, majd összeesik.

Az ítélet híre pillanatok alatt terjedt el a fővárosban. Az épület előtt várakozó közönség egy része megéljenzi az esküdteket, a másik része nagyon súlyosnak és igazságtalannak találja az ítéletet. A lapok különkiadásban jelentik, hogy Gaetan nyolc évre ítélték. Bucurestinek most ez az egyetlen szenzációja.

vében üdvözlöm az aradi iparosságot.

Olariu Jusztin az Ipartestület nevében mondotta: „Kívánom, hogy ez az intézmény felvirágozzon és béke uralkodjon Arad iparosai között”.

Az üdvözlések után Reinhart bejelentette, hogy az alapkövet, az emléksorokat és az eseményről szóló cikkeket átadja Éberlein Ferenc építőmesternek, helyezze el őket. Mielőtt az alapkö elhelyezése megtörténik, Éberlein azt kívánja, hogy a készülő épület a leg-sürgősebben tető alatt legyen, majd a dalárda éneke közepette megtörténik az alapkö letétele. Ezután Muslay Imre csizmadiamester mondott beszédet és Arad iparossága nevében megköszönte a vezetőség fáradozását, amelyet az otthon emelése érdekében kifejtett és ama kívánságának adott kifejezést, hogy ebben az épületben csak a tiszta erkölcs uralkodjon. A beszédet nagy tapsal fogadták, majd a közönség elhelyezkedett az udvaron felállított asztaloknál, ahol az iparostársadalom hölgyei szendvicseket, borokat, tézstákat és más inycsiklandó inni és ennivalót kínáltak a megjelenteknek. A közönség a sötétség beálltáig maradt együtt a legnagyobb szórakozásban.

Fűszer- és csemegekereskedők!

A MAGGI izesítő és MAGGI husleveskocka

kizárólag a gyár vezérképviselőjénél:

SCHULLERI VILMOS

Cluj, Str. Lázár 7., rendelhető meg.

Aradi nyugdíjasok

és elbocsátott tisztviselők gyűlései

(Arad, október 1.) Két gyűlés zajlott le vasárnap az aradi városháza nagytermében, minikettő élénk részvétel mellett. Az első délelőtti tíz órakor tartották az esküt nem tett és elbocsátott tisztviselők, akik határozati javaslatot hoztak, hogy nyugdíjkoralmukkal felkeresik a magyar kormányt, a népiéleti miniszteriumot, valamint a M.A.V. vezérigazgatóságot.

Délután a volt ACSEV. nyugdíjasok tartottak gyűlést. Went Manó ügyvezető elnök megnyitotta az ülést, ismertette a volt ACSEV. nyugdíjasok jelenlegi súlyos helyzetét. Hajdu János, Hadv Antal, Bera Mátyás és Rényi Miklós felszólalása után, akik összetartásra szólították fel a tagokat, négyes bizottságot bíztak meg azzal, hogy vegyen igénybe minden törvényes eszközt a seregmek orvoslásának elérésére. Ha kell, bizottságot küldenek Bucurestibe, ahol az illetékesek elé tárják a nyugdíjasok súlyos helyzetét és orvoslást kérnek. A gyűlést Went Manó ügyvezető elnök beszéde, rekesztette be.

H I R E K.

Titokzatos öngyilkosság a hegyek között.

A budapesti Hildegard és a berlini Erika rejtélyes tragédiája Bécs közelében.

Bécsből jelentik: Titokzatos kettős öngyilkosság történt a Raxon, amelyet két ismeretlen leány követett el, akik közül az egyik valószínűleg berlini, a másik meg budapesti. Az öngyilkosok holttesteit eddig még nem találták meg.

Az öngyilkosságot különben egy érdekes véletlen derítette fel. Tegnap egy pozsonyi turista a Raxon lévő Schreimbwald-féle menedékházban egy csomagot talált, amelyre az volt ráírva, hogy a megtaláló bonítsa fel. A turista felbontotta a csomagot, amely egy levelet és egy kisebb csomagot tartalmazott. Az ehhez mellékelte cédulára az volt írva: „Közös akarattal megyünk a halálba. A megtaláló juttassa el a levelet és a csomagot a Habsburger-menedékház felügyelőjének. — Hildegard és Erika.”

A Habsburger-menedékház felügyelőjéhez intézett levél elmondja, hogy a két nő a vendékönyvbe hamis nevet írt be és hogy véget vessenek határtalan szenvedésekkel telt életüknek, közös akarattal mennek a halálba. Arra kéri még a felügyelőt, hogy a csomagban található naplót küldje el a berlini és budapesti rendőrségeknek. A naplóban egy újabb levelet találtak, amely Reinhardt szingizagatónak szól, továbbá feljegyzések találhatók egy német báróról, aki a budapesti Hildegardot elcsábította, anyává tette és aztán végkielégítéssel elhagyta. Ezután egy végrendeletet tartalmaz a napló, amely a Firenzében megszületett gyermek támogatását kéri. Ezután egy másik nő irásával néhány sor van még a naplóban: „Szeretem Hildegardot és együtt megyünk a halálba.”

— **Milyen időjárás lesz októberben?** Bécsből jelentik: Brieskorn Adolf stockeraui meteorológus, akinek időjárás-előrejelzése már számos esetben beváltak, októberre a következő időprognózist állította fel: Október, néhány szép, napközben meleg nyárutól nappal. Tartósan csak 21-től kezdve kell félni, 6-án, 16-án, 24-én és 29-én különböző természetű, kék napok lesznek. Éjszaka egyre hűvösödik az idő és 26-ika körül erős hősültyedés várható, esetleg havazással. Ugyanekkor J. Schafflei, egy másik híres osztrák meteorológus azt jósolja, hogy szép őszi hónap lesz az október és csak 24-ike körül várható erős hősültyedés.

— **Kivégezték a Zogu király elleni összeesküvés tagjait.** Durazzóból jelentik: Az albán rendőrség összehívást leplezett le, amelynek tagjai Ahmed Zogu király meggyilkolására szövetkeztek. Az összehívás tizenegy tagját letartóztatták, még aznap bíróság elé állították és az ítélet szerint kivégezték őket.

— **Párisban vagy Rapallóban tárgyalják az optánspernt.** Budapestről jelentik: Az optánsügyben erősen folynak a tárgyalások, egyelőre abban a tekintetben, hol tárgyaljanak. A román delegátusok a genfi tanácskozások alkalmával Párisban ajánlották a tárgyalások színhelyéül, amit azonban a magyarok nem fogadtak el. Hír szerint most magyar részről Rapallót ajánlják. A tárgyalásokon Magyarország megbízásából Szerényi három kívül Egy Aurél, az ügy jogi szakértője is részt vesz.

— **Károly extrónörökös kalandja Párisban.** A *Matin* legutóbbi száma Károly román extrónörökös egy érdekes kalandját közli. A lap szerint az extrónörökös bosszantotta, hogy a nyomában állandóan román detektívek járnak. A detektívek Londonba és Brüsszelbe is követték. Legutóbb Párisban az uccán odament egy rendőrhöz és figyelmeztette az öt követő detektívekre, majd kijelentette, hogy nagyértékű ékszerek vannak nála és attól fél, hogy kirabolják. A rendőr bekísérte az egyik detektívet és Károly extrónörökös boldog volt, hogy egy napra megszabadult követőitől.

Kölcsönkönyvtár

(KERPEL-féle) a legnagyobb. Minden újdonság több példányban; havi díj 80, ill. 60 lej, vagy kötetenként 4, esetleg 3 lej. A könyvek újak és tiszták. — Betét 100 lej. Próbahónap havi 40, vagy 80 lej. 5280

Lesújtó eredmény az aradi diákok írásbeli vizsgáján.

A szeptemberi érettségi vizsgálaton eddig a tanulók ötven százaléka bukott el.

(Arad, október 1.) Jelentették, hogy most folynak Timisoarán a szeptemberi érettségi vizsgálatok, amelyekben Aradról ezuttal is részt vesznek a római katolikus főgimnázium a Moise Nicoara liceum, s a Ghiba Birta leányliceum diákjai. Aradról összesen 102 növendék jelentkezett az írásbeli vizsgára és pedig Intézetenként a következő elosztásban: Kath. gimnázium: 20, Moise Nicoara: 61, Ghiba Birta: 20 növendék. Tegnapelőtt fejeződtek be az írásbeli vizsgálatok s azok lesújtó eredménnyel végeztek. A három iskolából 12, 36, azaz 10 növendék végződött át csak az

érettségi írásbeli gátjain, a bukási százalék tehát már az írásbelinél csaknem eléri az 50 százalékot. A kath. gimnáziumból a következő 12 diáknak sikerült az írásbeli: Ádám József, Balkányi Miklós, Éles György, Epstein Béla, Flebinger Géza, Fischer Ödön, Fischer László, Fuchs István, Görtner Lajos, Lakatos László, Szentő László, Weisberger Marcell. Esti jelentések szerint a Ghiba Birta leányliceum 10 szobelire engedett növendékéből 6 ment át, a 36 Moise Nicoara diákból eddig 12 felelt meg.

— **Fenyő Jenő temetése.** Tegnap, vasárnap délután helyezték örök nyugalomra Fenyő Jenőné, a tragikus körülmények között elhunyt aradi urlasszonyt, Fenyő Jenő bankfőosztályos feleségét, akit négy heti kínos szenvedés után, noha az orvosok minden lehetőt elkövettek megmentésére, elragadott a halál. Rég nem tapasztalt, impozáns részvét kísérte el utolsó útjára a szomorú véget ért fiatal urlasszonyt. Több mint ezer emberből álló tömeg lepte el vasárnap délután 5 órakor az izr. temető halottas házának környékét, ahonnan a temetés történt. A koporsó közelében állt a mélyen lesújtott férj, a fiatal asszony zokogó anyja, özv. Salusinszky Sámuelné és az elhunyt húga, Salusinszky Magda, valamint fivére dr. Salusinszky Jenő párisi orvos, aki a francia fővárosból jött el húga temetésére. Dr. Salusinszky Imre, a budapesti „Az Est” felelős szerkesztője és dr. Salusinszky Gyula budapesti ügyvéd betegségük miatt nem vehettek részt testvérük temetésén. A gyászoló közönség sorában ott láttuk az Erdélyi Hitelbank egész tisztviselőkarát iltól Adler Andor elnök és Fejér Gábor vezérigazgató vezetésével. Megjelent a gyászszertartáson több aradi pénzügyi tisztviselője, valamint Fenyő Jenőnek, aki nagyváradi származású, sok oradeai ismerőse. A főrabbi nagyhatású beszédben búcsúztatta a halottat. Megindító szavakkal esetezte az emberi tragikumot, amely különösen szembetűnő itt, ahol egy ifjú, virágzó asszony áldozta fel életét, azért, hogy egy új életet hozzon a világra. Nem maradt szem szárazon a nagyhatású halottal beszéd nyomán. Az énekkar Weiss Sándor főkantor vezetésével két ízben is énekelt gyászdalokat és ezután megindult a menet. A ravatal valóságos virágerdő volt, mintegy 30 koszorú foglalt helyet rajta. A többek között a következő családok, jóbarátok és ismerősök helyezték koszorút a meghaldogult sírjára: az Erdélyi Hitelbank tisztviselői kara, az Erdélyi Hitelbank három főosztályosának családja: a Kiszely-, Porzolt- és Gaál-család, Muntean Viktor adóinspektor, Oláh Sándor papírkereskedő és felesége, dr. Löwinger Miksa v. kórházi főorvos, dr. Juhász Géza családja, Grünstein Armin és családja, a Reich-család és kívülük még több belényesi és váradi familia.

— **Az angol-magyar döntőbírók újabb munkához lát.** Londonból jelentik: Az angol-magyar vegyes döntőbírók október elején újabb megkezdési üléseit. Magyar részről Zoltán Béla volt igazságügyminiszter mint döntőbíró, Pekár Imre kormányfőtanácsos pedig mint kormány megbízott vesz részt az üléseken.

— **Homályos a sofförökre vonatkozó rendelet.** Beszámoltunk arról, hogy a minisztertanács képesítést megkívánó iparágak deklarálta a sofföröset, amelyhez tanoncdöntő kiegészítést, két évi segédskedést s az ipartörvény egyéb, erre vonatkozó rendelkezéseinek teljesítését kívánja. A rendelet — mint megirtuk — megérkezett az aradi városi iparügyi osztályhoz, ahol azonban egyelőre nem alkalmazzák. A rendelet ugyanis több homályos pontot tartalmaz és így, míg meg nem érkezik a munkaügyi miniszteriumtól az erre vonatkozó végrehajtási utasítás, nem hajthatják végre.

— **Házasság.** Mágori József, az aradi Gloria-CFR futballcsapatának volt felelős játékosa, aki jelenleg Békéscsabán, a Bohn-féle góztéglagyár tisztviselője és a CsAK kiváló hátvédje, szeptember 27-ikén vezette oltárhoz a békéscsabai református templomban Majthényi Irmuskát, Majthényi Gyulának, az Aradi Közlöny nettőrjének bájos leányát. A házasságkötésnél Császár János téglagyári igazgató és Gábor János troléigazgató működtek közre, mint tanúk.

— **Sztrájkba léptek a hamburgi halózási munkások.** Hamburgból jelentik: Ma reggel valamennyi ottani halógyár munkása, számszerint 50.000 ember, sztrájkba lépett.

— **Az aradi mészárosok a husarak telcméltóságot kérnek.** A mészárosok szindikátusa ma kérvényt adott be a város vezetőségéhez, kérve, hogy a borjulus maximális árát 48 lejre, a disznósír árát 76 lejre emeljék fel. Miután a város már megejtette a maximálisokat, a kérvényt elkésettnek deklarálták s nem veszik tárgyalás alá.

— **Bethlen holnap Budapestre megy.** Budapestről jelentik: Bethlen István gróf magyar miniszterelnök holnap este érkezik meg Budapestre. A parlament megnyitása után be fogják terjeszteni a házszabályrevíziót, amely azonban nem tartalmaz lényegesebb változásokat.

— **Istentisztelet a németajku hívek számára.** A rom. kath. plébániahivatal tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a minorita templomban a németajku hívek számára októbertől kezdve minden hónap első vasárnapján reggel 8 órakor csendes mise és német szentbeszéd lesz.

— **Özv. Ring Lajosné hagyatékának második árverése.** Ma délelőtt nagy érdeklődés mellett folyt le a Str. Lazar Gheorghe (Simonyi-ucca) 4. számú házban özvegy Ring Lajosné hagyatékából származó szőnyegek és képek árverése. Az árverés az elhunyt özvegy urlasszony Olaszországban élő fiának meghízásából történt és az árverezők között láthattuk Arad legelőkelőbb társaságát. Az árverést, amely pontosan tizenegy órakor kezdődött, dr. Deutsch László, dr. Beles Jenő közjegyző helyettese vezette le. Tizenegy értékes olajfestmény, tíz darab perzsa- és szmirnaszőnyeg, egy antik ezüst evőeszköz került árverés alá. A festmények kiállítására átlagosan két-három ezer lej volt, de akadt olyan kép is, amelyik tízezer lejt ért el: A képek eladása hatvan ezer lejt jövedelmű volt. A szőnyegekért mindössze hetven ezer lejt talált vevőt. Ez volt a második árverése özvegy Ring Lajosné hagyatékának. Az első árverést az év májusában tartották, amikor bútorok, 1000 nyok, ruhaneműk és evőeszközök kerültek árverés alá. A befolyt összeget Ring Károlynak utalták át, aki jelenleg betegen fekszik egy olaszországi sanatóriumban.

— **Az ineni gyilkosok az aradi ügyészségen.** Ma délelőtt kísérték be az aradi ügyészség fogdába Peria Onut és Negirlea Cherasim ineni földműveseket, akik — mint azt megirtuk — néhány nappal ezelőtt egy borosjenői kocsmában szóvalítás következtében leszúrták Sofrag Linea ottani gazdát. A gyilkosokat vizsgálati fogságba helyezték.

Már mindenki tudja: hogy a legolcsóbb és legjobb női kabátokat

csak MENCER-nél lehet vásárolni Aradon, a legeggett Szőhenyi malom mellett (Boros Béni-tér 40.)

Legszébb, legmodernebb, tartós

női fűzők és melltartók

legolcsóbb árértékű beszeresíthető „SPLENDID” (Miklós Józsefné sz. Leopold Gizi) fűző szalonjába, volt Batthyány-ucca 17. szám.

— Az angol munkáspárt a világbékeért. Birminghamból jelentik: Ma megkezdődött a munkáspárt évi pártgyűlése, amelyen Macdonald támadta a kormányt és javaslatot terjesztett elő, amelyben felszólítja a kormányt, hogy írja alá a hágai kötelező döntőbíráskodásról szóló szerződést, ejtse el a flottaegyezményt, tegye lehetővé a leszerelési konferencia összehívását, a fegyver és lösztergyártás nemzetközi ellenőrzését világszerte, tiltsa be a mérgező gázok gyártását és végül írta alá a Rajnavidéket, mert enélkül a békéről még csak beszélni sem lehet.

Karenin Anna világszenzáció.

— Kifosztották egy nyaraló aradi uriaszony lakását. Vakmerő betörés történt Aradon a Str. Sft. George (Dezső-ucca) 1. számú házban. Özv. Szigethy Albertné leányával az elmúlt héten Magyarországra utazott. Távozása előtt lakását gondosan bezárta és felkérte a ház lakóit, hogy lehetőleg tartsák szemmel, nehogy valaki oda behatoljon. Az uriaszony tegnap érkezett vissza Aradra és amint belépett a lakásba, azonna észrevette, hogy ott betörők garázdálkodtak. Ruháimüket és értékesebb evőeszközöket, ékszereket mind elvitték. A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy a betörők alkalussal hatoltak be és távozásuk alkalmával visszazárták az ajtót. A szobákban az összes szekrényeket feltörték és minden elvihető értékű holmit elloptak. A kár jóval felülmúlja a százezer lejt. A vakmerő betörők kézrekerítésére a rendőrség folytatja a nyomozást.

Karenin Anna esodaffin.

— Castiglioni nem részes a hadikölcsönpanamában. Berlinből jelentik: A Castiglioni-bankház berlini jogtanácsosa a Vossische Zeitung ma reggeli számában megcáfolja az egyik berlini közlönyben azt a jelentést, amely szerint a hadikölcsönaffér ügyében Bécsben letartóztatott Gross Béla üzleti összeköttetésben állt volna Castiglionival. A jogtanácsos kijelenti, hogy Castiglioninak semmiféle szerepe nem volt a hadikölcsönpanamában.

Grete Garbo mint Karenin Anna szenzáció.

— Weiss Maniréd—Fiat-autógyár létesül Csepelen. Budapestről jelentik: A Weiss Maniréd-gyár és a turini Fiat-gyár legközelebb közös nagy autógyárat létesítenek Csepel szigetén.

— Szabadlábrahelyezik a petróleumpanamista képviselőket. Bucurestiből jelentik: A lapok értesülései szerint, Iolea és Irimescu Candesi országgyűlési képviselőket, akik a petróleum-panama ügyében letartóztatásban vannak, a legközelebbi napokban a főtárgyalásig szabadon bocsátják. A két képviselő a parlamentben megjelenhet és a mentelmi jog felfüggesztésére sincsen szükség.

Az Erzsebet slage mozgóba jön Karenin Anna világattrakció.

— Autobusz és gyorsvonat borzalmas karambolja. Melbourneból jelentik: A Viktória államban lévő Corio városkánál egy zsúfolt autobusz egy vasuti átjárónál beleszaladt a gyorsvonatba. Az autobusz tizennyolc utasa mind szörnyethalt. A vonat kisiklott, de utasai sértetlenek maradtak.

— Megirtuk, hogy Baráth György pancotai munkást baleset érte. A Pancotai Faipar-cég annak közlésére kér fel bennünket, hogy a munkás nem nála, hanem a pancotai uradalomnál állott alkalmazásban.

— Meghívó. Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület f. hó 2-án, kedden d. u. 6 órakor az Ipartestületen választmányi ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja. Az elnökség.

Feltaláltak egy új gázt, amely megdönti a petróleum és kőszén hatalmát.

Az új gáz előállítására oly olcsó, hogy egész Berlin villanyellátása napi husz márkába kerül.

(Berlin, október 1.) Dr. Walter von Hohenau német, amerikai gázkémikus szenzációs találmánnyal lép a ma megnyíló londoni égőanyag konferencia elé. Dr. Hohenau egy olcsó égő anyagot talált fel, amellyel minden motort hajtani és minden kazánt fűteni lehet, és amelyek előállítási mennyiségét semmiféle korlátozza. Sikerült ugyanis atomroncsolás után olyan vizgázt előállítani, amelyhez mindössze víz és elektromosság szükséges és amely így oly kevésbe kerül, hogy a szén és a petróleum sohasem konkurrálhatnak ezzel az új talá-

mánnyal. Kiszámították, hogy ennek az új gáznak az alkalmazásával Berlin városának egész villamoserő-ellátását egy kis egyemeletes házból el lehet végezni és az egész mindössze napi husz márká költséget jelent. Dr. Von Hohenau ez a találmánya óriási hasznot jelent tehát az emberiség számára, de egyúttal rendkívül veszedelemes is, mert egy napról a másikra detronizálhatja a föld legnagyobb gazdasági erőit és hatalmasságait: a szenet, az olajat és a petróleumot.

Fogva maradnak az ottlakai csempészet gyanúsítottjai.

(Arad, október 1.) Ma délelőtt foglalkozott az aradi törvényszék Antonini—Moldovan tanácsa első ízben az ottlakai selyemcsempészes ügyével, amely, mint ismeretes, oly nagy port vert fel a napokban. Legutóbbi számunkban megírtuk, hogy Sotirescu vizsgálóbíró vizsgálati fogságba helyezte Monda Vazul rendőrkormányzó, az ottlakai határrendőrség vezetőjét, valamint Spinner Mózes bucaresti-i kereskedőt. A letartóztatottak a vizsgálóbíró végzése ellen felebbezéssel éltek és így került az ügy ma délelőtt az Antonini—Moldovan tanács, mint vádpanasz elé.

A tárgyalás folyamán Mandru Miklós ügyész kérte a felmerült gyanúok alapján a vizsgálati fogság megerősítését, mivel szerinte nyilvánvaló, hogy megvesztegetés esete forog fenn. Ezzel szemben Pausasli Miklós ügyvéd, Monda védője rámutatott arra, hogy Mondának, mint rendőrtisztnek az egész csempészesi ügyhöz semmi köze sincs, az a vámhivatalnokokra tartozik, nem pedig Monda hatáskörébe. Felemlítette, hogy Monda házasa ember, akinek állása és bejelentett lakása van, úgy, hogy fogvatartására nincs semmi indok. Dr. Dante Gherman, Spinner védője kimutatta,

— Orvosi hír. Dr. Radó szülész, nőorvos külföldi tanulmányjáról hazaérkezett, ismét rendel. Diathermia-kezelés (Calea Banatului 2. — Szabadság-tér sarok.)

— Grammofonok, gyönyörű lemezujdon-ságok Hammer si Fiulnál.

— Dr. Ujhelyi sebész-urologus, a vesehólyag, prostata és nemi betegségek szakorvosa külföldi tanulmányjáról visszaérkezett és rendeléseit megkezdte.

— Grammofonok és lemezek Kerpelnél.

— Testnevelési intézet a Kulturpalotában, Pellegrini vívómesternél.

— Themes városi tanciskolájában új kolon kezdődik október 4-én.

Gyermekköcsök, gyermekszékkel legoicsobbban Hegedűsnél.

Tűzoltóverseny Aradon.

Hatvan tűzoltótiszt és 300 tűzoltó vett részt a versenyen.

(Arad, október 1.) Aradváros és Aradvármegye Tűzoltószövetsége vasárnap délelőtt tartotta meg a tűzoltóaktanyában első vándordíj-versenyét, melyről mindenki azt gondolta, hogy a folytonos esőzés miatt el fog halasztódni, de tekintettel arra, hogy a messze vidékről jött tűzoltótestületek nagy anyagi áldozatot hoztak megjelenésükkkel, a szövetség ki-mondotta a verseny okvetleni megtartását. Az egyre zuhogó eső dacára is 60 tűzoltótiszt és közel 300 tűzoltó jelent meg a kora reggeli órákban. Hamarosan megalkult a zsűri, melynek elnöke Suciu Traian főszolgabíró, szövetségi alelnök lett, míg tagokul Sztankovits Milos, Bóza Oéza, Lambert Miklós, Grecsner Károly és Szurka László, versenyintézőül Zaráy Jenő vármegyei tűzrendészeti felügyelő választották meg. A versenyre benevezett tűzoltótestületek vezénylői sorsot húztak és számszám szerint vettek részt a különféle és változatos támadási, védelmi és mentési gyá-

korlatokban. Valamennyi feladatot Zaráy Jenő felügyelő állította össze s azokat minden vezénylő zárt borítékban kapta meg a helyszínen s köteles volt a feladatot öt percen belül megoldani, vagy ellenesetben lelépni. A feladatok végrehajtásában voltak ugyan kisebb, lényegtelen hibák, de teljesen rossz egy sem volt.

A verseny befejezője riadó volt, amikor Zaráy felügyelő harangkongatására az aradi önkéntes tűzoltók percek alatt három szerrel kivonultak a laktanyából, jelképezve a kivonulás gyorsaságát, ami első és legfőbb követelménye minden tűzoltóságnak. A versenyen megjelent Filotti Zamfir államrendőrségi prefektus, Iancu Traian rendőrigazgató Vigyázó László Astra-gyári igazgató, Dirlea Vazul gazdasági tanácsos és sok érdeklődő.

Déli egy óra után a Lovasberényi-féle vendéglő kerthelyiségében 160 terítékes bankett volt. Az összes tűzoltókat Suciu Traian elnök lelkes szavakkal köszöntötte, majd kihirdette a zsűri ítéletét. A vándorverseny első díját, egy hatalmas tűzoltó bronz szobrot az Astra-gyár tűzoltói nyerték meg. A csapatot Haller Imre alparancsnok vezette. A második vándordíj helyezette a radnai önkéntes tűzoltóság volt, kik egy bronz oroszlánt kaptak. Vezénylő Antonescu Camil parancsnok volt. Hunyady Károly gróf ezüst koszoruból álló vándordíját a szentannai tűzoltók vitték el. Vezénylőjük Óváry Ferenc volt. Az aradi önkéntes tűzoltók, akiktől a zsűri a legtöbbet kívánta, egy szép ezüst serleget nyertek. Értékes díjakat vitték haza a curci-i (kürtösi), az ineu-i (borosjenői) önkéntes tűzoltók, kik Barza Cornél ajándék tárgyát nyerték meg. Szabó Albert ajándék tárgyát a sannicolau-i (kis-szentmiklósi) tűzoltók parancsnoka, míg Fischer Mór tárgyát a nagylaki tűzoltók kapták. A verseny megrendezéséért igaz elismerés illeti Zaráy Jenő felügyelőt, ki heteken át fáradozott a siker érdekében.

Egy szerb atléta szenzációs mutatványai

Bécsben. Halálharc két repülőgéppel. Slavko Barta szájából kilő egy dinamitpatront. Erőember, aki tulszárnyalja Breitbartot.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Néhány nap óta Bécsben tartózkodik a világ legerősebb embere, akit a nemzetközi sportkörökben a „halál ura” néven ismernek. Barta Slavko nem hivatásos atléta, hanem egy fiatal szerb iparos, aki az utolsó években Zágrábban élt, tulajdonképpen azonban egy elszerebesedett magyar család sarjadéka. Nagyszülei még Székesfehérváron laktak. Vasárnap a freudenauai lóversenytéren mutatta be bámulatos teljesítményeit Slavko Barta. Mindenekelőtt egy 350 gramm dinamittal töltött patront vett fogai közé, azt egy szivarral meggyújtotta és szájából kilőtte úgy, hogy feje egy milliméternyire sem mozdult meg.

Azután két repülőgéphez kötözte karjait s kifeszített lábakkal a földre nehezkedve megakadályozta azt, hogy a működésben levő repülőgépek felemelkedjenek a földről. Slavko Barta produkciói a legnagyobb szenzáció erejével hatottak és a sokezer főnyi közönség nagy ünneplésben részesítette az atlétát, akinek sikerült tulszárnyalnia az 1925-ben meghalt Breitbart Zsigmond teljesítményeit. Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőjének alkalma volt Bartával beszélgetést folytatnia hihetetlen produkcióiról.

— Öt év előtt Bécsben láttam Breitbartot, a vaskirályt, aki láncokat harapott ketté, csupasz öklével szegeket vert deszkákba és mellén hatalmas súlyokat viselt el. A közönséggel együtt én is megcsodáltam Breitbart impozáns mutatványait — mesélte a beszélgetés során Slavko Barta. — Breitbart teljesítményei felkeltették az én becsvágyamat is, próbálkozni kezdtem Breitbart produkcióinak utánzásával. Hónapokig dolgoztam, míg végre sikerült Breitbart összes számaint utánozni, sőt azokat tulszárnyalni. A láncok, amelyeket ketté haraptam, erősebbek voltak, mint Breitbart láncai és általában az összes súlyok nehezebbek

voltak.

— Ezekon kívül azonban egy új erőmutatót gondoltam ki, amely nemcsak páratlan erőt, de vasidegeket és hallatlan akaratot igényel. Ez a mutatvány abból áll, hogy egy dinamitpatront szorítok fogaim közé, azután meggyújtom és felrobbantom. A kísérleteket egy Browning-revolverrel kezdtem, később azonban már a revolvért dinamitpatronokkal helyettesítettem és fokozatosan 350 gramm töltésig vittem fel. Egy ilyen dinamitpatron elegendő egy páncélszekrény felrobbantására. Amikor az előkészületeket befejeztem, kihívtam Breitbartot nyilvános párvíadalra. Breitbart elfogadta a kihívást és Zágrábba jött.

— Az első este Breitbart bemutatta csodálatraméltó produkcióit, majd az előadás után néhány gunyos szóval megemlékezett rólam, aki őt kihívta. Meg volt győződve arról, hogy az egész világon nem akad senki, aki utána csinálja a dolgokat. Annál inkább meglepődött másnap, amikor felmentem a színpadra és összes produkcióit teljes biztonsággal utána csináltam. Breitbart csodálkozása egyre fokozódott, ép úgy, mint a közönség lelkesedése, különösen akkor, amikor bemutattam a dinamitpatronnak a szájából való kilövését. Breitbarttal való személyes konfliktusomat azután békésen intéztem el és győzelmem ellenére továbbra is őszinte csodálója maradtam Breitbarfnak, aki mint artista és mint ember feledhetetlenül pompás és értékes egyéniség volt.

A beszélgetés során Barta még elmondta, hogy Bécsből Amsterdamba, majd Németországba és Skandináviába megy, tavasszal pedig meghívása van Amerikába, ahol 30 városban fog fellépni és reméli, hogy sikerül teljesítő képességét annyira fokozni, hogy erőmutatványait az eddigi két repülőgép helyett négy géppel végezheti.

A szovjet annektálta a Ferenc József-földet.

Orosz birtokba került az egyetlen osztrák-magyar gyarmat.

Oslo, október 1. A Krasszin orosz jég-törő hajó a Ferenc József-földön élelmiszer-állományt létesített és ezt a földterületet az orosz kormány nevében annektálta. A Ferenc József-föld, mint ismeretes, az osztrák-magyar monarchia egyetlen gyarmata volt. A hábo-

ru befejezése után a monarchia elvesztette ezt a gyarmatot, azonban senki sem foglalta le, hanem szabad terület maradt. Most azután ezt a lakatlan, jégmezővel borított területet az orosz kormány a szovjetköztársasághoz kapcsolta.

S P O R T.

A Hungária szenzációs győzelme a Ferencváros felett. Az AMTE goalrekordos veresége a Gloria-CFR-től. — Az AAC és az ATE értékes pontszerzése.

(Arad, október 1.) A meg-megújuló záporos teljesen tönkretette az aradkerületi bajnokság tegnapi menetét. Minden bizonytalansággal az AMTE száraz talajon nem szenved 10:1-es megsemmisítő vereséget a Gloria-CFR-től, sőt nem lehetetlen, hogy az AAC—Tricolor és az ATE—Victoria-Vointa mérkőzések is másként alakultak volna, noha itt aránylag megfelelő eredmények voltak. De a Tricolor és némileg a Victoria-Vointa a meglepetések csapatai és könnyen elszeregettek vereségeiket talán a talajkedvezetlenségnek lehetne ugyan csak felírni. Le kell azonban szögezni, hogy a három mérkőzés eredménye, mint az AAC, Gloria-CFR és az ATE győzelme teljesen kielégíti a várakozást és megfelel az erőviszonyoknak. — A magyar ligabajnokságnak tegnap — mondhatni — legérdekesebb vasárnapja volt. A Hungária—Ferencváros bajnoki összecsapása ezuttal is meghozta a feszült bajnoki atmoszférát és a mindvégig izgalmas küzdelmet. A favoritként induló Ferencváros veresége csak a papírformát illetőleg meglepő, a játék képe teljesen igazolta a Hungária két goalfölényű győzelmének realitását. A Vasas utóbbi veresége csak bizonyítja, hogy csupán szerencsés startot vett, az Újpest csak kétes győzelemmel birkózott meg az újonc Somogygyal. A szombaton volt Nemzeti—Budai 3-as meccs eldöntetlenje a Nemzeti aránylagos sikertelensége szempontjából értékes. Beszámolónk:

Aradkerületi bajnokság. GLORIA-CFR—AMTE 10:1 (4:0.) Az AMTE tartalékjai nem tudták gátat vetni a Gloria-CFR sikeres osztromainak. A kapuban Bayer önfeláldozó védéssel mentett minden lehetőt, a 10 goal mégis utat talált hálójába. Az AMTE vigaszgoalja viszont az ő érdeme — 11-ből. A Gloria-CFR goaljain Cusman (3), Tisza (3), Barbu II. (2), Bali és Marianuti osztoztak. Bíró: Mánya Demeter. **AAC—TRICOLOR 5:1 (2:0.)** A Tricolor tegnap szünetelt — ugyálszik — a meglepetéshozásban. Az AAC szép játékkal, ügyes csatárkombinációkkal érdemelte ki a győzelmet Pálinkás (2), Duffner (2), Puskás goaljaival. Babó a Tricolor goalszerzője. Bíró: Oravecz László. **ATE—VICTORIA-VOINTA 2:0 (1:0.)** Két egyenlő ellenfél minden érdekesebb momentum nélküli összecsapása. Az ATE volt a szerencsésebben operáló és ennek köszönheti győzelmét Fritz és Vasvári goaljai révén. Bíró: Horváth István.

Timisoarai bajnokság. TAC—UDR 3:0 (1:0.) Banatul—Kadima 9:0 (1:0.) Rapid—ZsSE 4:3 (1:2.) TMTE—Fratelia 2:0 (2:0.)

O az aradi futballbírók bizottsága felkéri az összes aradi bírókat, hogy folyó hó 3-ikán, szerda este 6 és 8 óra között, a Gloria-CFR—Üllői-uti pálya. 30.000 néző. A zöld-meg, a tiltakozó távirat aláírása végett.

O a magyar profiligá. Budapestről jelentik: HUNGÁRIA—FERENCVÁROS. 3:1 (2:1). nak, csucsá és verhetetlen „lágere” a baj-

fehér és a kék-fehér színek összecsapása hosszú évek óta ünneppája a magyar futballber élete legjobb formáját játszotta, Schaeinoki küzdelmeknek. Ez volt tegnap is a nagy találkozás, a 9. profi zöld-fehér és kék-fehér küzdelem. — A Ferencváros, a nagy favorit, nem szerepelt a várakozáshoz méltóan, viszont a Hungária remekül küzdött. A meccset kétségtelenül a halvesor nyerte meg. Weber élete legújabb formáját játszotta, Schneider ugyancsak nagyon jól mozgott. A csatársorban Hirzer—Nagy diktálta lendületű ügyszólván elsöpörte a Ferencváros védelmét. A védelemnek abszolút nem akadt komoly dolga. Kalmár, Hirzer, Haar, azaz Takács a derby-meccs goalszerzői.

O Újpest—Somogy 3:2 (1:0). Kaposvárról jelentik: Sorozatos bírói tévedések jegyében ütközött meg a két csapat; a mérkőzést a Somogy hősies elánja ellenére is Újpestnek sikerült megnyernie. P. Szabó (3), azaz Weisz (2) a goal szerzők. — III. KER. TVAC—VASAS 3:1 (1:1). A III. ker. TVAC volt a jobb, a Vasasra a jó startja után rá sem lehet ismerni. Rábl, Dössler, Konyor, illetve Himmel a meccs góllövői. — Szombaton NEMZETI—33 FC 2:2 (2:2). A vasárnapon hirdetett Bocskay—Sabaria meccs Debrecenben a nagy esőzés miatt elmaradt.

O A magyar staféta-bajnokságok. Budapestről jelentik: Tegnap folytak le Budapesten a magyar staféta-bajnokságok, amelyek eredményei: 4×100 m. 1. KAOE 42.6 (orsz. rek. beállítva). 2. BBTE. 3. BEAC. 4×1500 m. 1. MAC 17 p. 15.8 mp. 2. MTK. 3. FTC. 4×400 m. 1. BBTE 3 p. 24.8 mp. 2. KAOE 5000 m. ötös csapatverseny. 1. MAC 22 pont. 2. MTE. 3. ESC. Egyénileg 1. Szerb (MAC) 16 p. 03.2 másodperc.

Allásnélküli aradi magán-tisztviselők

az idegenrevizió szigorítását kéri.

(Arad, október 1.) Az aradi munkaügyi felügyelőségen közeljövőben megkezdődő idegenállanpolgár revízióval kapcsolatban érdekes memorandum fordulnak az aradi állásnélküli magántisztviselők a munkaügyi felügyelőséghez. 300 aradi állásnélküli magántisztviselő a memorandumban szokatlan tendenciájú támogatást kér az aradi munkaügyi felügyelőségtől, mint az ellenőrzést végző hatóságtól.

Arról van ugyanis szó, hogy az aradi magántisztviselőknek igen nagyszámban vannak a nem specialista, idegen állampolgárságu tisztviselők, akik az aradi, román állampolgár tisztviselőket elütik a munkalehetőségtől és ezért az aradi román állampolgárságu állásnélküli tisztviselők a külföldi állampolgárságu állásban levő magántisztviselőkkel szemben a revízió legszigorúbb alkalmazását kéri. A memorandumot, amelyet holnap nyújtanak be Popescu Péter vezérfelügyelőhöz, elküldötték a bel- és munkaügyi minisztériumokhoz is. Hírek szerint ez az akció országos jellegű és az összes nagyobb városokkal egyetemben határozották el magukat az aradi román állampolgárságu magántisztviselők erre a lépésre.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Bolthelyiség

a Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkánál, a hetipiac legélőnkebb helyén,

november 1-re kiadó

Cím az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

KÖZGAZDASÁG.

A két legnagyobb sváb intézet fuziója.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Rt. fuzionált a temesvári Sváb Központi Bankkal. Weissenburger Nándor lesz az egyesült intézet vezérigazgatója.

(Arad, október 1.) A háboru után bekövetkezett viszonyok a közgazdasági élet békés és normális fejlődését addig nem tapasztalt mértékben és formákban nehezítették meg. A közgazdaság legfontosabb életszerveit támadó súlyos jelenségekkel szemben szerte a világon a küzdelem csak akkor volt sikeres, ha a nagy ipari és kereskedelmi vállalatok és pénzintézetek egyesítették erejüket. Ennek az egyedül helyes elvnek gyakorlati alkalmazását már régen látjuk a nyugati államokban, ahol a nagybankok újabb és újabb fuziókkal erősítik helyzetüket és óriási tőkéket koncentrálnak.

Helyesen és korszerűen érelődött meg az Aradi Polgári Takarékpénztár Rt. vezetőségében is az az üdvös elhatározás, hogy a Bánát leggazdagabb községeiben lévő 26 fiókkal rendelkező intézetét egy tető alá hozza a Temesváron székelő Sváb Központi Bankkal, melynek 30 bánáti községben van fiókja és így a két legnagyobb sváb bankot egyesíti.

A fuzió tárgyalások már hónapok óta folynak és azok lassu előhaladásának oka kizárólag az volt, hogy a Polgári Takarékpénztár ragaszkodott ahhoz, miszerint a Sváb Központi Bank a Treiss-féle zombolyai, valamint a gyertyámosi „Concordia” téglagyáraknál és a „Bistra” fatermelő vállalatnál lévő ágazsmánjaitól szabaduljon. Ez végül sikerült is, minthogy ezen három vállalatot egy külföldi pénzcsoport vette át.

Ezek után a jelentőségében egyelőre ki sem számítható fuziónak semmi sem állott utáiban és az igazgatóságok elhatározták, hogy egy korábban tartott közgyűlésen elhatározott tőkemelést keresztülvive, a Polgári Takarékpénztár 80 millió és a Sváb Központi Bank 50 millió részvénytőkéit egybeolvasztja, úgy, hogy a két egyesült intézet a nyílt tartalékokkal kb. 200 millió lej saját tőkeerővel fog rendelkezni. Minthogy pedig a két intézet kerekében 850 millió betétet kezel, ezek a számok is igazolják, hogy az egyesült, új intézet az ország legnagyobb és leg hatalmasabb vidéki pénzintézete lesz. Az intézet megingathatatlan erősségét azonban még fokozza az a szerencsés körülmény, hogy az új intézetet — amint értesülünk — Közép-európa egyik legnagyobb bankszövetségéhez a német nagybankok is tartoznak, támogatni fogja.

Nem szükséges bővebben kiemelni, hogy nagy erőnek ily gigantikus egyesítése és méreteiben át sem fogható külföldi összeköttetés állandó biztosítottasága már rövid időn belül fogja nemcsak Aradon és környé-

kén, hanem az egész Bánátban éreztetni óriási könnyebbülést szerző hatását. — Az egész közgazdaság látja javát annak, hogy a két nagy intézet közötti versengés megszűnik és annak helyébe majdnem kimeríthetetlen erőforrás nyílik meg. Ez a nagyfontosságú közgazdasági aktus ezenfelül annak a lehetőségét is biztosítja, hogy a Polgári Takarékpénztár 40 éves kibocsátói jogával élve újból emittáljon zálogleveleket, melyeket a külföldi csoport veszt át és helyez majd el. Ez pedig köztudomásúan azt jelenti, hogy a Polgári Takarékpénztár ismét folyósíthatja olcsó amortizációs kölcsöneit. Külön gondot fog fordítani az új intézet arra is, hogy falusi takarékoknak olcsó visszleszámitolási hitelt nyújtson. Régen várt, sokféle szétágazó remek közgazdasági perspektívának feltárása ez!

Az egyesült intézet élére vezérigazgatóként Weissenburger Nándor, a „Polgári” eddigi kiváló vezérigazgatója kerül, ki mögött 18 éves vezérigazgatói tevékenység áll. Minthogy ez a tevékenység nemcsak az évek számát, hanem az elért fényes teljesítményeket és eredményeket illetőleg is igen tekintélyes, meg van minden szemlélyi biztosíték arra, hogy az ő tapasztalt és szakavatott vezetése alatt az új intézet a legteljesebb siker jegyében indul útjára. Klotz Ádám, a Sváb Központi Bank vezérigazgatója pedig az intézet kötelékéből barátságos megegyezés folytán kiválik.

Az új intézet egyelőre a Polgári Takarékpénztár cége alatt működik, míg új cégét a közeli időben tartandó rendkívüli közgyűlés fogja — a részvényesek kívánsága szerint — megállapítani. Az egyesült intézetnek Aradon és Temesváron lesz főintézete és közgyűléseit meg igazgatósági üléseit is felváltva a két városban tartja meg.

Zürichben 3.16, Párisban 15.55 a lej

Helyi valutaárak. (Október hó 1.)
 Kifizetések: Berlin 39.56, Newyork 165.50, London 803.75, Páris 6.49, Milánó 8.69, Prága 4.91.50, Budapest 28.91, Zágráb 2.91.50, Bécs 23.35, Zürich 31.90. — Aru: Márka 39, dollár 164, angol font 7.95, francia frank 6.60, olasz lira 8.80, cseh korona 4.95, pengő 29.10, dinár 2.90, osztrák schilling 23.50, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38.50, dollár 163.50, angol font 7.90, francia frank 6.40, olasz lira 8.60, cseh korona 4.90, pengő 28.90, dinár 2.85, osztrák schilling 23.30, svájci frank 30.50.
 Irányzat: tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Október hó 1.)
 Berlin 123.83, Amsterdam 208.42.50, Newyork 519.55, London 2519.50, Páris 20.31.50, Milánó

ÉRÉTTTSÉGIRE

közéiskolai, polgári és magániskolákra előkészítő: 3884

GALGÓCZY Magántanfolyam,
 BUDAPEST, VIII. Mária Terézia-tér 3.

27.16, Prága 15.40, Budapest 90.57.50, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.16, Varsó 58.25, Bécs 73.15.

Zürichi tőzsdézárlat. (Október hó 1.)
 Berlin 123.82.50, Amsterdam 208.40, Newyork 519.50, London 2519.50, Páris 20.31, Milánó 27.15.50, Prága 15.40, Budapest 90.56, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.16, Varsó 58.25, Bécs 73.15.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Október hó 1.)
 Devizák: Páris 6.46, Berlin 39.36, London 801, Newyork 164.80, Milánó 8.64, Zürich 31.78, Prága 4.90, Bécs 23.28, Budapest 28.85, Varsó 18.75. — Valuták: Napoleon 640, márka 39, léva 1.20, török lira 0.85.50, angol font 7.95, francia frank 6.43, svájci frank 31.50, olasz lira 8.60, drachma 2.10, dinár 2.85, dollár 163.50, lengyel zloty 18.10, osztrák schilling 23, pengő 28.50, cseh korona 4.85.

A román pénzügyi delegáció Párisból Londonba utazott. Bucurestiből jelentik: Kormánykörök értesülése szerint, a román delegáció Párisban a pénzügyi tárgyalásokat befejezte és a megegyezésre vonatkozó okmányt már alá is írta. A román delegáció Londonba utazott, ahová a francia bankszövetség egyik tagja elkísérte a román delegációt azért, hogy jelen legyen az egyezménykirat londoni aláírásán.

Ankét az aradi gabonavásár ügyében. Több cikkben ismertettük azokat a vitákat, amelyek a gabonavásárról szólnak, az ugynevezett obortörvény körül folytak. Mint megtudtuk, az iparkamara állást foglalt a törvény alkalmazása ellen, kimondva, hogy Aradon, ahol amúgy is van rendes gabonavásár, nincsen szükség a felesleges kiadásokat jelentő rendelkezésre. Az obortörvény alkalmazása ügyében október 5-én most ankétet rendeznek az aradi városban, ahova meghívják az összes érdekelteket, hogy meghallgassák véleményüket. Meghívást kapnak az Avram lancu (Szabadság-tér), Catedralei (Tököli-tér) kereskedői, ezenkívül más városrészek kereskedői és a piaci árusok kapnak meghívást. Közgazdasági körökben nagy érdeklődéssel várják az érdekeltek állásfoglalását.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
 Cenzurat: Prefectura Judetului.

LITHYNIA

PAPTAMASI ÁSVANYVIZ.
 Vese, hólyag és epe bántalmak legjobb orvossága
 Képviselet: KARDOS MIKLÓS Arad, Str. Eminescu 36.

Belvárosban

a volt Tököly-térhez közel egy 4 szoba, előszobás magánház áron alul, 360 000 lejtért igen sűrűn ELADÓ. 5294

Bővebbet KISS LAJOS „Uranul” irodájában, városházával szemben, Bulevardul Regele Ferdinand 1.

Bankkölcsönöket

aradi házakra és környékbeli földbirtokokra elsőhelyi botáblázás mellett a legelőnyösebb feltételekkel folyósítottak.
HAASZ ALBERT Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-uca) 12. szám.

Fogászat.

Fogszívás (érzéstelenítéssel) ... L. 40
 Fem fogak (Randolf) drb. ... L. 100
 Arany koronák drb. ... L. 350-400
 Fehér fogak kautschukra drb. ... L. 50
 Székeknek fogmunkálatok 24 óra alatt eszközöltetnek

Frida D'Moudjalled

vizegázott fogászno 5205
 Arad, Str. Mărășești 11. (Kossuth-uca.)

Kiköltözés előtt

eladásra kerülnek minden elfogadható áron:
 ebédlő, kávé, tea és üvegszervizek.
FISCHER üvegüzlet
 Arad.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”
 a Hungaria Nagyszállója vezetése alatt megnyitott
 Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
 TELEFON: J. 20-30.
 Minden modern kényelemmel berendezve.
 Kifőnő étterem! Polgári árak! Dreher sürcsarnok!
 A vidéki társaságok találkozó helye!

Vezető asztalosmestert,

önálló munkasert, comerce és félcomerce hálószobák tőmeggyártásában, munkabeosztásban, sablonok és modellek készítésében teljesen peritekt, nagy gyűrt és fűzőkkel, termékek italok, kal és természetbeni írandósággal

azonnal felvesz.

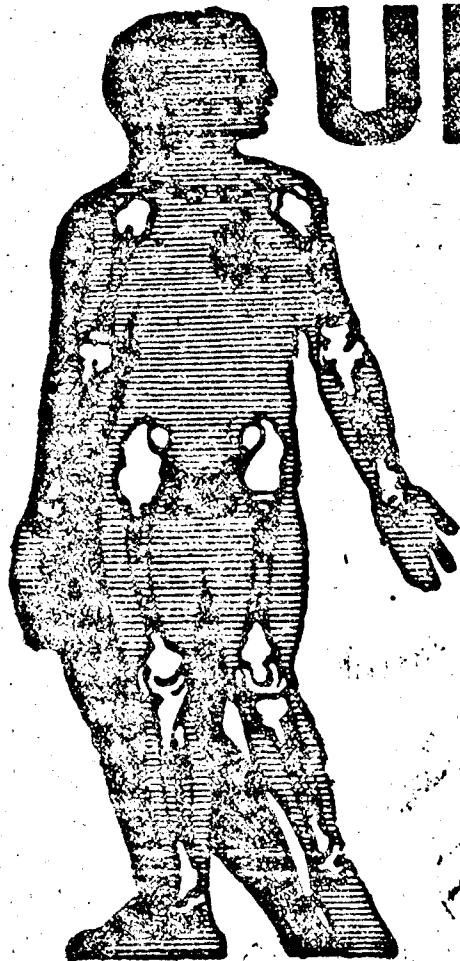
Csakis teljesen peritekt, hosszabb szolgáltatási bizonyítvánnyal rendelkező önálló vezető mesterek küldjék be ajánlatukat igényeik megjelölésével a Hegedűs Hírlapiroda, Oradea „Butorgvár” jeligére. Ugyanoda kérünk ajánlatot használt, de teljesen jókarban levő GYALUPADOK-RA, asztalos szerszámokra és vasenyvező bakokra. 5270

Maculatura papir 5 kgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában.

Nagy őszi vásár!

Nagy őszi vásár!

Őszi és téli női felöltők és bundák, továbbá angol női és leánya kabátok legolcsóbb bevásárlási forrása
PLESZ központi ruhanagyáruháza Arad, a színház hátsó bejáratával szemben.
 Kérem a címre figyelni! Mielőtt szükségletét beszerzi, győződjön meg saját érdekében utóérhetetlen versenyképességéről. Kérem a címre figyelni!

URODONAL

a csuszban szenvedők megmentője,
 mivel oldja a húgysavat, lebontja a
 csúzt, szélhűdést, érelmesze-
 sedést, merevgörsöt!

A csusz a mellékelt ábrán megjelölt helyeken fészkel be magát és a csontokban, ízületekben, izmokban fellépő heveny fájdalmak valamint a mozgásokban és járásban való nehézségek, étvágytalanság, az időváltozásokkal szembeni érzékenység stb. jellemzi. Az Urodonal néhányszori szedése ezen bántalmakat és minden káros következményét, melyek az ember életét annyira elviselhetetlenné teszik, teljesen és páratlan gyorsasággal megszünteti.

Chatelain telepek 15 nagy díj!
 PARIS, Rue Valenciennes 2. bis.

Romániai Standard Drogeria Bucuresti,
 vezérképviselő: Strada Zetilor 2.

MACULATURA PAPIR 5 kilogramos csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadványában. 500

**Zongorák,
 Pianinok
 legjobbak**

a bécsi Hoffmann-félek, kapható:
MELISNEL, Arad, P. Avram Iancu 21.

Geübte Sprachlehrerin

gibt deutsche und französische
 Unterrichtsstunden. Adresse in
 der Administration dieses Blattes

**Egy négyszobás
 modern lakás kiadó.**

Bővebbet „HERMES” iroda Arad, Ro-
 manului (Zrinyi) ucca 6. 4931

Intelligens **GÉPÉSZ,**

akl a gazdasági gépek, valamint a gőze-
 gépek kezeléséhez és vezetéséhez ért, jó
 bizonyítvánnyal, **telvétték.**

Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 5888

Beveszek

sertéseket

**bükkmakkhiz-
 lalásra őrzéssel.**

5274

Cs. Lázár László, IIIa.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó
 hétköznap 4, vasárnap 5 Let. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Let. A legkisebb
 hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Let. A vastagabb betűvel ki-
 vánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal
 fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti
 alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig
 veszünk fel. Csak válaszhelyezéssel ellátott kérdésekre válaszolunk. Alán-
 fatok, lellek levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A
 kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a ki-
 adóhivatal adja meg.

ELLÁTÁS.

GONDOS ellátásra kisebb gyermeke-
 ket felveszek. Cim az Aradi Közlöny
 kiadóiban. 5271

ALKALMAZÁS.

NÖTLEN SOFFÖR, kinek luxuskocsi ke-
 zelésében gyakorlata van, lakással,
 kosztal, teljes ellátással és fizetéssel
 állandó állást kap. Cim az Aradi Köz-
 löny kiadóiban. 280

MAGÁNOS urnó, ügyes, megbízható, jó
 bizonyítvánnyal mindenest keres. Bulv.
 Regele Ferdinand 22. H. emelet. 5277

PERFEKT bejáró főzőnőnek ajánlko-
 zom. Cim volt Dezső-ucca 35. 5279

HÁZIKISSASSZONY, jó főző, házmester-
 par, megbízható ipáros ugyanott felvé-
 tetik. Str. Consistorialui 29. 5289

ÖNALLÓAN főző mindenest azonnalra
 jelentkeznek. Str. Ioan Calvin 6. 5287

SUCHE für formittags deutsch-franzö-
 sische privat stunden zu erteilen. Ad-
 resse: Rüdolf Mosse Annonzenbüro.
 10506

COLPORTEUR (üzletszerző) megbíz-
 ható, alkalmazást nyer jó keresettel. Ker-
 pel Izsónál. 5280

GYAKORNOKNAK jóírásu, értelmes,
 17-18 éves fiatalembert alkalmazunk.
 Czeiler és Kornis fatelep. Béla-tér 14.
 5233

MINDENEST keresek. Jelentkezni 5-7
 óráig Székely. Str. Mărăsesti 4. II. 10506

LAKÁS.

BUTOROZOTT szoba kiadó. Str. Mără-
 sesti 58. földszint jobbra. Érdeklődni
 11-től 3 óráig. 5272

SZEP. kétszobás lakás volt Batthyány-
 uccában kiadó. 5290

HÁROMSZOBÁS, fürdőszobás modern
 magánház minden kényelemmel kiadó.
 Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 5288

EGY szoba-konyha volt Orczy-uccában
 azonnal kiadó. Értekezni Dr. Boca ügy-
 védi irodában. 5286

KÉT szoba konyhás, egy szoba-konyhás
 lakások és kétszobás műhely azonnal
 kiadó Lipót-uccában. Borosné. volt Zri-
 nyi-ucca 5. 5296

HÁROMSZOBÁS konyhás lakás azonnal
 kiadó. Str. Doamna Balasa 149. 5252

A főtéren

két udvari szobából álló, mű-
 helynek, szalonnak
 vagy irodának alkal-
 mas helyiség azonnalra

K I A D O.

Cim az Aradi Közlöny kiadóiban. 1857

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ZONGORA jókarban, 15.000 lejért eladó.
 Neumann, Bulv. Regele Ferdinand 11.

PERZSASZÖVÖSZEK 2½x1½ mtr. bér
 beadó. Str. Mărăsesti 36. I. em. 7. 5273

NAGYON szép burgonya kapható a Szé-
 chényi malom lisztüzletében. 5237

Házakra

Földekre

**Azonnal
 folyósítatunk**

legolcsóbb pengő és lej kölcsönök.

HERZOG SÁNDOR

Arad, Str. Bratianu 17.
 (Weitzer-u.)

Földekre

Házakra

BUTOR

jutányos áron kapható

Wiegenfeld Adolf Arad

Strada Moise Nicoara
 (Petőfi-ucca) 9-11. 8704

MUZSAY JÓZSEF

ARAD,
 színházszal
 szemben

Őszi és téli árjegyzék:

Férfi öltöny tiszta gyapju L. 1750
 Férfi öltöny divatszínben... „ 2450
 Sötétkék és fekete öltöny la. „ 2750
 Őszi és téli felöltő... „ 1950
 Uister-Double la. „ 2450
 Fekete féll kabát szörme sál gallér „ 2650
 Divat szabóság! 4518

Iskola öltöny előírás szerint L. 1600
 Börkabát la. minden színben „ 3900
 Fregoli raglán... „ 2000
 Gummi kabát „ „ „ 800
 Trench-coats la. „ „ „ 2500
 Angol posztó raktár

Nagy famegtakarítás szabadelmizott ZSIGUCZI-fele kályhákna!

A fűtőtechnika csodája! Számos elismert levél és hivatalos

50% tüzelőanyag megtakarítását. Megtekinthető a részletek

HAMMER ZSIGMOND és FIA üzletében Arad, Bulevardui Regele

Ferdinand No. 27 (György tér) Arad